

Državo čaka še veliko dela

Tonjo Janežič je predsednik KGZS Območne enote Postojna. Je dejaven še v strokovnem odboru za socialno varnost, kmečko družino, kmetice in podeželsko mladino.

str. 3

Že v malem zrnju vse bogastvo je

Več kot tisoč kmetov na 15. vseslovenskem srečanju kmetov na Ponikvi in Slomu

str. 4

Za sožitje med generacijami

Letošnji sejem Agra v Gornji Radgoni je potekal v znamenju mladih

str. 11

CV – življenjepis naše narave

Tokrat predstavljamo Mateja Coljo, mladega kraškega vinogradnika

str. 16

Jesen krepko korači v deželo, iztekajo se dnevi za spravilo pridelkov. Če potegnemo črto, lahko rečemo, da je bila letina dobra. Suša nas ni pretirano pestila, kakih večjih neurij s točo k sreči tudi ni bilo, po dveh letih hudih spomladanskih zmrzali nam je s to preizkušnjo narava spomladi prizanesla.

Ugodna letina pa ima tudi svoje »stranske učinke«. To letos zelo občutijo na primer pridelovalci jabolk, katerim so se odkupne cene zelo znižale. Še posebej bodo v oči odkupne cene industrijskih jabolk, ki so padle sramotno nizko. Tako nizko, da ne pokrijejo niti stroškov pobiranja, kaj šele transporta. Tako se je še enkrat pokazalo, kdo je v verigi od njive (sadovnjaka) do mize najšibkejši člen. In smo, kot kaže, še vedno zelo daleč od pravičnih razmerij v prehranski verigi. (Tekst in foto: Marjan Papež)

Kmet je nosilec in branik slovenske kulture

Kmetijstvo ni zgolj pridelava hrane, kar dokazujejo številna dejstva. Če postavimo kmetijstvo v širši okvir, so kmetje med drugim tudi varuhi dediščine podeželja. Letošnje leto je Evropsko leto kulturne dediščine – s poudarkom na umetnosti in arhitekturi. Pri varovanju kulturne dediščine podeželja, pri varovanju kozolcev, hramov, čebelnjakov, starih hiš itn., je kmet nepogrešljiv.

Tudi ohranjanje krajine skozi obdelane vinograde, travnike, sadovnjake in njive je kulturna dediščina podeželskega prostora. In to zlahka, vitalna dediščina, saj nam daje »naš vsakdanji kruh«.

V dobi, ki ji rečejo nekateri »civilizacija gumbov«, se prevečkrat pozabi, da hrane ne pridelajo gumbi, temveč mora ta zrasti v naravi, zrasti iz drobnega semena. Že zavetnik kmetov, slovenskega kmetijstva in kmetijskega slovstva, blaženi Anton Martin Slomšek, pri katerem se zbiramo že petnajst let (več o srečanju na strani 4), je zapisal misel, da »že v malem zrnju vse bogastvo je«. Zrno je temelj, je začetek; da pa rodi obilen sad, ga mora od vznika dalje kmet negovati, obdelovati in ob času žetve spraviti.

Seveda pa en človek ne more veliko storiti. Včasih je pri spravilu pridelkov kmet potreboval veliko parov

pridnih in spretnih rok, dandanes te pri marsičem nadomestijo stroji.

Se pa kmet danes sooča še s težavami, ki jih drugi poklici toliko ne čutijo. V ospredju je osnivanje družine, saj so otroci pogoj za prihodnost družinske kmetije. Koliko kmetij imamo po vsej Sloveniji, kjer so fantje ostali fantje!

Ko pa si nasledniki ustvarijo družino in imajo otroke, se pojavijo novi izzivi: da se izmed njihovih otrok kdo odloči za kmetijo, da preostali nasledniki nimajo pretiranih zahtev glede dedovanja, in da ohranijo dobre odnose ne glede na preizkušnje, ki se porajajo.

In še en vidik je pomemben. Izziv slovenskega in evropskega kmetijstva je starostna struktura gospodarjev na kmetijah, ki v povprečju presega 55 let. Mnogi ukrepi skupne kmetijske politike podpirajo prenos kmetij na mlade, pri tem pa ostaja odprto vprašanje socialne varnosti tistih, ki so kmetije predali. Zato sta toliko bolj pomembna strpnost in sožitje med generacijami, ki se gradita v družini, na vasi, na podeželju in ne nazadnje v celotni družbi.

Marjan Papež, KGZS

Preverite ponudbo kmetij na svojem pametnem telefonu!

Brezplačna aplikacija za Android

Google play

KUPUJMO DOMAČE!

KGZS

www.kupujmodomace.si

Strokovna gradiva na spletu
www.KGZS.si

Naročite se na zbornične e-novice
www.KGZS.si

V sožitju in sodelovanju je prihodnost

CVETKO ZUPANČIČ

predsednik KGZS

Če smo v uvodniku v prejšnji številki Zelene dežele omenili, da vlada šele nastaja in takrat še nismo vedeli, kdo bo na čelu »našega« ministristva, so sedaj stvari veliko bolj jasne. Na tem mestu želim novi ministrici za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Aleksandri Pivec veliko sreče in umnosti pri svojem delu. Naša stališča so kljub novemu imenu še vedno ista: od ministristva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pričakujemo, da bodo zbornična stališča oziroma interese kmetov zastopali tudi v vladi. In njena naloga (tako ministrice kot vlade) je, da zagotovi dobre pogoje za kmetovanje in ustrezno plačilo za pridelke.

To je pomembno ne samo zaradi ohranitve kmetijstva in podeželja na splošno, temveč tudi zaradi tega, ker bomo le s pravim odnosom in drugačnim spoštovanjem do dela ljudi na podeželju ohranili poseljenost in obdelanost slovenskega podeželja. Če bodo razmere drugačne, če bodo mladi v ohranjanju kmetije videli tudi priložnost za svoj obstoj, potem se bodo sedanji lastniki kmetij lažje odločili za prenos na svoje zanamce. Ne samo zato, da bi mladi sploh želeli prevzeti kmetijo (in s tem tudi odgovornost za preživetje sebe in svoje družine), temveč da bo poskrbljeno tudi za tiste, ki bodo kmetijo predali. Prihodnost slovenskega kmetijstva je v družinskih kmetijah in sloni na vseh članih družine in pravem sožitju generacij.

O sožitju generacij je bilo kar nekaj besed izrečenih na mnogih prireditvah. Celotni sejem Agra v Gornji Radgoni je bil posvečen mladim kmetom, o tem smo govorili na vseslovenskem srečanju kmetov na Ponikvi in Slomu, o tem teče beseda povsod. Tudi pri pripravi našega predloga sprememb prihodnje Skupne kmetijske politike (SKP) za obdobje po letu 2020 se temu ne moremo izogniti. Zgornje želje oziroma pogoje bo namreč veliko lažje izpolniti, če bodo ukrepi SKP skrbno in pametno domišljeni, pravočasno pripravljene in preverjeni. Zato je vaše mnenje še kako pomembno! Strokovne službe KGZS bodo z vašo pomočjo kmalu oblikovale naša skupna stališča o predlogu sprememb, o njih bodo razpravljali tudi najvišji organi zbornice (več o tem v prihodnji številki Zelene dežele in na naši spletni strani). Zavedamo se namreč pomena nove SKP, saj bo ta krojila našo usodo do leta 2027.

Našo usodo oziroma usodo letine pa kroji tudi vreme. Po dolgem času se kmetje ne smemo pritoževati nad obilnostjo letine. Predvsem sadjarji, vinogradniki in tudi drugi so letos imeli kaj (p)obratiti. Je pa ta obilica opozorila kmete, da morajo ostati skromni, saj preveč dobrega ne koristi vedno. Tako je ponekod zmanjkalo ljudi, ki bi ta pridelek lahko pobrali, večja količina na trgu pa bo dodaten pritisk na nižje cene. Kljub temu pa si želimo, da nam narava še kdaj nakloni takšen blagoslov!

KAKO DO INFORMACIJ NA KGZS

SPLOŠNE INFORMACIJE

Tel.: 01 513 66 00, e-naslov: kgzs@kgzs.si, www.kgzs.si

UREDNIŠTVO ZELENE DEŽELE

Tel.: 01 513 66 40, e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si

Zelena dežela št. 149, oktober 2018 • Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki izhaja šestkrat letno in je za člane KGZS brezplačno. • Uredništvo: KGZS – Zelena dežela, Gospodinjka ulica 6, 1000 Ljubljana, tel.: 01/5136640, e-pošta: zelena.dezela@kgzs.si, splet: www.kgzs.si • Odgovorni urednik: Robert Pečkar • Novinar: Marjan Papež • Fotografija na naslovnici: Marjan Papež • Tehnično urejanje: Andrej Lombar • Jezikovni pregled: Marjana Cvirn • Fotografije: arhiv KGZS (če ni drugače navedeno) • KGZS ne odgovarja za oglasno vsebino. Tisk: Salomon, d.o.o. • Naklada: 91.500 izvodov • ISSN 1581-9027, spletna izdaja ISSN 2536-2119

Vabilo na posvet

Posvet javne službe kmetijskega svetovanja v letu 2018 bo 26. novembra v Laškem.

Letošnji posvet bomo namenili obstoječemu sistemu inovacij in prenosa znanja v kmetijstvu (AKIS), delovanju podsistemov in njihovi dejanski povezavi. Pripeval bo k vsebini strateškega načrta, ki ga bomo morali pripraviti v skladu s predlogom besedila uredb nove skupne kmetijske politike.

Pri tem bo poseben del posveta posvečen sodelovanju javnih služb v rastlinski proizvodnji in živiloreji, sodelovanju fakultet, šol in drugih izobraževalnih organizacij, raziskovalnim organizacijam (KIS itd.) na področju kmetijstva, prenosa znanja in kreptivi povezav med deležniki za potrebe kmetov. V sistem inovacij in prenos znanja prihajajo nove vsebine, kot je na primer digitalizacija, in vsebine, povezane s cilji SKP. Te vsebine bo treba čim prej zajeti v delo vseh deležnikov prenosa znanja v Sloveniji. Posvet bo predvidoma kombinacija uvodnih predstavitev, vsebinskih sklopov in panelne razprave.

Vabljeni!

Več informacij o programu in možnosti prijave na posvet boste lahko prebrali na spletni strani www.kgzs.si.

Hrana iz zdravih slovenskih tal

Tradicionalni slovenski zajtrk in dan slovenske hrane bo letos v petek, 16. novembra 2018. Sedmi tradicionalni slovenski zajtrk in dan slovenske hrane bo v luči zdravih slovenskih tal, ki jih iz roda v rod prenašamo, zanje skrbimo in puščamo zanamcem. Varujmo jih!

Zdrava slovenska tla so naše polje za vso slovensko pridelavo. In tudi letos bodo otroci v osnovnih šolah, vrtcih in vzgojno-izobraževalnih domovih prejeli tradicionalni slovenski zajtrk: črn kruh, maslo, med, jabolko in skodelico mleka.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano bo tudi letos povrnilo stroške za nakup živil za izvedbo tradicionalnega slovenskega zajtrka. Pogoje za povrnitev stroškov določa Odredba o izvedbi projekta Tradicionalni slovenski zajtrk (Uradni list RS, št. 64/18).

Upravičencem, to so vrtci, osnovne šole in zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok ter mladostnikov s posebnimi potrebami, se izplača pavšalno nadomestilo v višini 0,52 evra za vsakega vpisanega otroka ali učenca. To je dobrih 32 % več kot lani, zato naj bi bile tudi prodajne cene v javne zavode "popravljenе" v sorazmernih deležih. Za osvetlitev: do lanskega leta so bile priporočene cene: jabolka 0,70 evra/kg; surovo mleko 0,60 evra/l; črn kruh 1 evro/kg; med 5,83 evra/kg; maslo 6 evrov/kg.

Živila za tradicionalni slovenski zajtrk morajo biti pridelana oziroma predelana v Sloveniji. Poreklo kmetija dokazuje z: izjavo ali s certifikatom (integrirana, ekološka ali "izbrana kakovost", izdana s strani SLO certifikacijskega organa). Le-ta mora biti priložen ob dobavi, velja tudi, če živilo dobavi kmetija z dopolnilno dejavnostjo (predelava ali prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij) in je to razvidno z računa.

Javni zavodi bodo zahtevke za povračilo stroškov vlagali na Agencijo od 3. do 20. decembra 2018.

In ne pozabite: vi ste tisti, ki prenašate bogastvo naših njiv v javne zavode. Naj ne bodo pridelki in izdelki dobavljeni le na dan slovenske hrane, temveč naj praznik postane vsak dan. Bodite prisotni.

Gabrijela Salobir, KGZS

Obvestilo za mlade kmete

Mlade kmete obveščamo, da bo objavljen Javni razpis za podukrep 6.1 Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete za leto 2018. Hkrati z javnim razpisom bodo objavljena razpisna dokumentacija in navodila za izpolnjevanje prijavnega obrazca. Oddaja vlog na javni razpis se začne prvi delovni dan po izteku enaindvajsetih dni od objave javnega razpisa v Uradnem listu Republike Slovenije in na spletni strani Ministrstva Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Vse morebitne vlagatelje obveščamo, da se začnejo pripravljati na oddajo vloge na javni razpis.

Pomembni dogodki v prihodnjih mesecih

Kdaj?	Kaj? / Kje?
26. 11.	Posvet javne službe kmetijskega svetovanja / Laško
16. 11.	Tradicionalni slovenski zajtrk in dan slovenske hrane / po Sloveniji
29. 11.–2. 12.	Sejem Narava zdravje / Ljubljana

Nekateri pomembni roki v prihodnjih mesecih

Do kdaj?	Kaj?
20. 12.	Rok za oddajo vlog na 1. JR za podukrep 9.1 – Podpora za ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju
Do objave o zaprtju	Rok za oddajo vlog na 3. JR za ukrep Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja
Do objave o zaprtju	Rok za oddajo vlog na JR za ukrep Racionalizacija sezonske selitve panjev
Do objave o zaprtju	Rok za oddajo vlog na 2. JR za ukrep Odpravljanje zaraščanja na kmetijskih zemljiščih
Do objave o zaprtju	Rok za oddajo vlog na javni razpis za ukrep »Inovacije v akvakulturi« in ukrep »Prehod na okoljsko ravnanje in presojo ter ekološka akvakultura«

Zbral: Ma. P.

Ceneje na sejmu Narava-zdravje 2018

Tudi letos vam Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije v sodelovanju z organizatorjem sejma Gospodarskim razstaviščem ponuja možnost cenejšega nastopa na sejmu Narava zdravje, ki bo letos od 29. novembra do 2. decembra 2018 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Tudi letos je možna prijava samo za en dan, seveda pa je možno sodelovati vse štiri dni sejma. Glede na omejeno število mest bodo imeli prednosti tisti, ki se bodo prijavi za vsaj tri ali vse štiri dni.

Cena: 100 € + ddv na dan ob prijavi samo za en dan • 90 € + ddv na dan ob prijavi za 2 ali 3 dni • 85 € + ddv na dan ob prijavi za vse 4 dni.

Cena ne vključuje priključka za nočni tok in morebitnega najema hladilne vitrine ali kakšne druge dodatne opreme, si pa lahko prostor opremite po svoje. Razstavljaev je dolžan plačati 100 % cene prijave, če prijavo odpove manj kot 15 dni pred sejmom.

Rok za prijavo: 4. november 2018 (možne so samo pisne prijave!).

Več o sejmu lahko preberete na spletni strani organizatorja www.narava-zdravje.si, dodatne informacije glede sodelovanja lahko dobite na naši spletni strani www.kgzs.si ali pa vam jih posreduje Robert Pečkar, robert.peckar@kgzs.si.

49. sejem Narava-zdravje

29. november – 2. december 2018 • Gospodarsko razstavišče, Ljubljana

Državo čaka še veliko dela

Tonjo Janežič živi na manjši kmetiji v Zareču pri Ilirski Bistrici. Je predsednik KS Rečica in društva Sožitje. V KGZS je dejaven še v strokovnem odboru za socialno varnost, kmečko družino, kmetice in podeželsko mladino.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Na čem temelji notranjsko kmetijstvo in gozdarstvo?

Znotraj Notranjske-kraške regije deluje Svet Območne enote Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) Postojna. Glede na geografski položaj občin, katerih svetniki sestavljajo Svet OE Postojna, lahko ugotovimo, da je za vse občine značilno, da naravni pogoji, kot so podnebne razmere, nadmorska višina, relief in sestava tal, omejujejo intenzivnost kmetijstva. Ob tem izredna geografska razgibanost ne ponuja naravnih danosti za večji razvoj kmetijstva.

Večina kmetijskih zemljišč je absolutnih travnikov. Delež njiv je manj kot 10 % in še na teh njivah se večinoma prideluje krma za živali.

Večina kmetij se ukvarja z živinorejo, predvsem redijo govedo – dojilje za prirajo mesa ter drobnico. Žal pa se to opušča, predvsem zaradi vedno večje škode po divjadi in zvereh. Dodatno pesti kmetije neugodna starostna struktura, saj je delež starega prebivalstva v primerjavi z drugimi regijami nadpovprečen. Zaradi majhnosti kmetij je pridelava neekonomična.

Za kmetijsko območje v regiji je z vidika varstva okolja dobro poskrbljeno, saj so deležni

posebne pozornosti tako naravni parki in območja Nature 2000 kakor tudi številni naravni kraški pojavi.

Gozdna posestva so po katastrofalnem žledu v letu 2014 doživela eno najhujših naravnih uj. Na težko dostopnem terenu se je ob pomanjkanju usposobljene delovne sile sanacija gozda močno zavlekla. Poškodovane gozdove je napadel še lubadar in popolnoma spremenil podobo pokrajine.

Kakšen je položaj kmetijstva na Notranjskem?

Povečini je podoben kot po vsej Sloveniji ... Za Notranjsko-kraško regijo pa lahko rečem, da imajo kmetije manj obdelovalnih površin od slovenskega povprečja, parcele so razdrobljene, družine številčno manjše, starostna struktura lastnikov pa zelo neugodna. Na kmetijah ostajajo predvsem starejši. V zadnjem času je opaziti nekaj novega mlajšega vetra v kmetijska domovanja. Mladi prevzemniki kmetij vnašajo v domove, vasi in podeželje novo življenjsko energijo.

Kakšen je posluš lokalne skupnosti za kmetijstvo in gozdarstvo?

Ta je od občine do občine različen. Na žalost so finančna sred-

Tonjo Janežič, predsednik KGZS Območne enote Postojna

stva za razvoj kmetijstva iz občinskih proračunov premajhna. Na območju imamo občine, ki se zavedajo pomena kmetijstva, nekatere občine pa kmetijstvo in njegov pomen ignorirajo.

V občini Ilirska Bistrica so kmetje ponovno ostali brez kmetijske zadrage. Kar nekaj kmetijskih zadrug je na žalost zaključilo svojo pot in s tem se je samo vnašal nemir in negotovost med kmete.

Vsem nam je znano, da je proizvodni cikel v kmetijstvu dolg in izpostavljen poleg večjim finančnim vložkom tudi v novjšem času velikim vremenskim tveganjem, zato je še tako pomembna in potrebna vsakršna podpora lokalnih skupnosti.

V letu 2014 smo lahko ob žledolomu spoznali, kako je pomembna pravilna in pravočasna pomoč lokalnih skupnosti.

V zadnjem času je veliko govora o oskrbi javnih zavodov z lokalno pridelano hrano. Kakšno je zanimanje predstavnikov javnih zavodov na vašem območju za učinkovitejšo oskrbo s hrano iz lokalnega okolja?

Kar precej zanimanja je na strani kmetov. Kmetje že oskrbujejo otroške vrtce, šole, domove starejših občanov s sadjem in svežim mlekom in nekaterimi drugimi kmetijskimi pridelki, medtem ko se to težje izvaja pri oskrbi z mesom. Mislim, da bi se morali kmetje bolj povezovati prav zaradi celoletnega zagotavljanja ponudbe svojih pridelkov in izdelkov.

Kratke verige so po mojem mnenju pomembnih vzvodov, s katerimi lahko kmetje del dohodka dosežejo v lokalnem okolju, še lasti na območjih, ki so bolj oddaljena od večjih mest.

Kakšne bi morale biti prioritete Slovenije v skupni kmetijski politiki po 2020?

V Sloveniji bi morali podpirati tako kmetijstvo, ki bi primerno podprlo pridelavo hrane, da bi bili čim manj odvisni od uvoza. Potrošnik pa bo moral razumeti, kakšne prednosti ima v lokalnem okolju pridelana hrana in to tudi primerno ovrednotiti.

Dejavni ste v strokovnem odboru za socialno varnost, kmečko družino, kmetice in podeželsko mladino pri KGZS. Katere so najbolj pereče teme, ki jih obravnavate, in kakšni so predlogi za izboljšane položaja?

Tem je veliko. Mogoče naj izpostavim, da naj pristojna ministrstva uredijo pripoznanje posebnega položaja pri obračunavanju in izplačevanju bolniške odsotnosti na podlagi zavaro-

vanja kmetov od prvega dne dalje. Strokovni odbor se zavzema za splošni univerzalni dodatek za vsakega otroka do dopolnjenega 15. leta starosti.

Pričakujem tudi, da se bo naredila analiza zahteve po uvedbi univerzalnega dodatka za vse državljane. Za bolj kakovostno prehranjevanje naših otrok, za njihovo zdravo rast in razvoj naj se prizna izračun vrednosti obroka plačane malice v vrtcih in osnovnih šolah do višine, ki omogoča pripravo obroka iz lokalno pridelanih živil.

V okviru dela OE Postojna še posebej aktivno sodelujete pri organizaciji srečanja kmetov na Ponikvi in Slomu. Kaj je tisto, kar je spodbuda, da prav s tega konca pride največ udeležencev shoda?

Osebnost nisem nikoli razmišljal, kaj je tisto, kar tako pritegne naše kmetice in kmete k našemu zavetniku, blaženemu Antonu Martinu Slomšku. Mogoče je to način druženja, mogoče je to del božjepotnega namena.

Prepričan pa sem, da postaja naše vsakoletno romanje tako številčno zaradi veselja in pričakovanja, da se bomo ponovno srečali in družili z našimi prijatelji. Vsekakor pa se odpravimo na Slomškovo Ponikvo bodisi z zahvalo, bodisi z osebno prošnjo ...

Ob tem nas vodi na to romanje zaupanje v srca, ki ga izraža naša vera in išče pomoč pri zavetniku kmetov, slovenskega kmetijstva in kmetijskega slovstva, blaženemu Antonu Martinu Slomšku.

S strateškim načrtom do pravih sprememb v SKP

Na 14. redni seji Upravnega odbora Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije so obravnavali predlog izhodišč za pogajanja o Skupni kmetijski politiki po letu 2020 in osnutek strateškega načrta promocije za obdobje od 2019 do 2024.

Robert Peklaj, KGZS
robert.peklaj@kgzs.si

Člani upravnega odbora (UO) Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) so obravnavali izhodišča za pripravo zborničnega stališča o skupni kmetijski politiki (SKP) po letu 2020. Predlog finančnega okvirja SKP, ki ga je pripravila Evropska komisija (stališča slovenske vlade do tega predloga so bila sprejeta v začetku septembra), so obravnavali tako strokovne službe KGZS kot vsi njeni organi po Sloveniji. Skupna ugotovitev je, da je za KGZS znižanje sredstev nespre-

jemljivo, in da zbornica zahteva od vlade, da mora v pogajanjih na ravni Evropske unije zagovarjati skupno financiranje SKP in zadosten proračun Evropske unije za to področje. Hkrati so pozvali Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), da do konca leta 2018 prenovi dokument Resolucije o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva z najnovejšimi podatki in z deležniki v kmetijstvu preveri, če je mogoče graditi novo SKP po letu

Ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Aleksandra Pivec je članom UO predstavila prednostne naloge ministrstva v prihodnjih štirih letih. Pri tem računa tudi na tesno sodelovanje z zbornico.

2020 na že zastavljenih ciljih. MKGP naj tudi čim prej začne z aktivnostmi za pripravo strateškega načrta, ki bo sproti upošteval sprejete dogovore,

hkrati pa mora predvideti, da se izbrane ukrepe pred splošno uvedbo obvezno pilotno preveri na kmetijah. Tako bi dobili pregled, ali so ukrepi izvedljivi

in kakšni bodo morebitni dodatni stroški za kmeta. S preverjanjem ukrepov bi lahko tudi dobili odgovor, kakšne bodo nove administrativne obremenitve

tako za kmeta kot za podporne službe.

Več sodelovanja za boljšo promocijo

Na seji je predstavnik MKGP Janja Kokolj Prošek predstavila osnutek strateškega načrta promocije za obdobje od 2019 do 2024. Med drugim je izpostavila, da je pogoj za uspešno promocijo in posledično dvig porabe pridelkov lokalnega izvora povečanje pridelave oziroma ponudbe, zato bodo temu posvetili več pozornosti. Za uresničitev tega cilja je pomembno, da vsi deležniki znotraj celotne prehranske verige bolj sodelujejo med seboj. Uspešnost promocije pa bo v veliki meri odvisno od tega, če bomo v njej znali predstaviti zgodbe slovenskega podeželja.

Že v malem zrnu vse bogastvo je

Na Ponikvi in Slomu se je pri zavetniku kmetov, slovenskega kmetijstva in kmetijskega slovstva – blaženemu Antonu Marinu Slomšku zbralo več kot tisoč kmetov in vseh, ki jim je kmetijstvo blizu. Na srečanju je bila izpostavljena četrta božjo zapoved, pomen medgeneracijskega dialoga, sobivanja, različnega pogleda na svet, trenja in sodelovanja.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

V organizaciji Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, občine Šentjur pri Celju, župnije Ponikva in številnih prostovoljcev je v nedeljo, 14. oktobra, na Ponikvi in Slomu potekalo 15. vseslovensko srečanje kmetov pri zavetniku kmetov, slovenskega kmetijstva in kmetijskega slovstva – blaženemu Antonu

in delom. Hvaležni smo, da je naše delo uspešno in da nam zemlja daje toliko svojih dobrot. Kmetje dobro vemo, da ni samo po sebi umevno, da bo naše prizadevanje zmeraj prinašalo uspeh. Zavedamo se, da moramo narediti vse, kar je

Ravnotežje med biti in imeti

»Romanje na Ponikvo želi biti zahvala za vse, kar smo v tem

Martinu Slomšku. Srečanja se je tudi letos udeležilo več kot tisoč kmetov in vseh, ki jim je kmetijstvo blizu. Maša v cerkvi sv. Martina na Ponikvi in slav-

letu prejeli od Boga; za vse, kar je priraslo in kar smo pridelali in predelali ter končno tudi za to, da smo v tem procesu lahko sodelovali s svojim znanjem

in delom. Hvaležni smo, da je naše delo uspešno in da nam zemlja daje toliko svojih dobrot. Kmetje dobro vemo, da ni samo po sebi umevno, da bo naše prizadevanje zmeraj prinašalo uspeh. Zavedamo se, da moramo narediti vse, kar je

Kdor se je v sedanjem času odpovedal navezanosti na različne zemeljske ugodnosti, je že v sedanjem času deležen notranjega veselja in miru,« je v pridigi izpostavil msgr. Uran. Med mašo so prošnje v duhu vrednot izrazili predstavniki mladih

Slavnostna govornica je bila kmetica leta 2017 Karolina Dragica Črešnar.

v naši moči, hkrati pa ves čas klicati Boga za njegov blagoslov,« je bilo med drugim sporočilo prisotnih kmetov v cerkvi sv. Martina na Ponikvi, kjer je ob somaševanju duhovnikov mašo daroval nadškof v pokoju msgr. mag. Alojz Uran, sodeloval je evangeličanski škof Geza Filo, s petjem pa so jo obogatili člani pevskega zbora Koral iz Laškega.

Nadškof je poudaril podvrženost stvarstva zakonitosti rasti, ki jo danes, v civilizaciji gumbov, premalo upoštevamo. Treba je ponovno vzpostaviti ravnotežje med biti in imeti ter izpostavil misel francoskega pisatelja Gabriela Marcela – več je človek vreden po tem, kar je, kakor po tem, kar ima. »Imeti dosti denarja še ne pomeni, da bo človek tudi srečen. Če podariš neko zemeljsko dobrino, to ne pomeni, da jo uničiš, ampak ovrednotiš. To, kar človek daruje, dobi po drugi strani povečano in obogateno.

hvaležnega spomina na prednike in njihovo predano delo ter kulturo.

Sobivanje generacij, složnost in medsebojna povezanost

Na svečani akademiji pred rojstno hišo blaženega Antona Martina Slomška na Slomu je prisotne pozdravil župan občine Šentjur pri Celju Marko Diaci in nagovoril predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Cvetko Zupančič, ki je izpostavil pomen sobivanja generacij kot izziv današnjega časa. »Vse razsežnosti uspešnega ali neuspešnega sobivanja so še toliko pomembnejše za kmetijo, za njen razvoj in prihodnost. Prihodnost slovenskega kmetijstva je v družinskih kmetijah in sloni na vseh članih družine in sožitju generacij,« je povedal Zupančič in zaključil: »Ohraniti moramo složnost in medsebojno povezanost, da bo prav za vse, tako za tiste, ki imajo več, kot tiste, ki imajo manj. Tako za tiste, ki prevzemajo, kot za tiste, ki izročajo. To zagotavlja ohranjanje kmetstva, s tem pa tudi kmetijskega in kulturnega življenja na podeželju.«

S pecivom okrepčajo udeležence kmetice okoliških društev kmečkih žena

kmetov, s prinosom pridelkov in darov pred oltar pa izkazali hvaležnost do plodov, ki jih daje narava.

Evangeličanski škof Geza Filo je prisotne nagovoril z besedami: »Bodite ponosni na svojo vero, domovino, jezik in narod,« ter poudaril pomen medgeneracijske povezave in

Stopiti skupaj, premikati gore in biti zgled

»Že petnajst let se vsako leto srečujejo kmetje na Slomu. Pa se je že kdo vprašal, zakaj ravno tu? Res je, Slomšek je bil velik človek, duhovnik, škof, zdaj tudi blaženi, in samo vprašanje časa je, kdaj

Srečanja se je udeležilo več kot tisoč kmetov in tistih, ki jim je kmetijstvo blizu.

bomo dobili prvega svetnika. Kaj pa njegova pripadnost zemlji, rodni grudi in kraju, domači besedi? Morda samo njegova misel – materin jezik je največja dota, ki smo jo od svojih staršev dobili. Vemo, kaj vse je bil pripravljen narediti za materni jezik. In tu je naša vloga danes še kako velika. Vloga kmetov, še bolj kmetov, da našo zemljo ohranimo, jo obdelujemo in z vso svojo vnemo učimo svoje otroke ljubiti in spoštovati košček pod nebom, ki nam je naklonjen, pa naj gre za prelepa polja v ravnini ali za zdaj še čudovite hribe, ki so skrbno obdelani,« je v svojem nagovoru povedal letošnja slavnostna govornica Karolina Dragica Črešnar, slovenska kmetica leta 2017.

Predsednik KGZS Cvetko Zupančič: »Prihodnost slovenskega kmetijstva je v družinskih kmetijah in sloni na vseh članih družine in sožitju generacij.«

»Verjamem, da kmetje in kmetice še znajo stopiti skupaj, da znajo premikati gore in dajati zgled, da ni vse v materialnih dobrinah. Te sicer morajo biti, a pokazati moramo, da je kmetu največji blagoslov spomladi uspeti vse posejati, poleti gledati, kako z božjo pomočjo raste, in v jeseni pobrati darove,« je povedala in izrazila strah pred nespoštovanjem narave, ki je za človeštvo izjemnega pomena, ter opozorila, da je naša domovina posejana tudi s številnimi kmetijami, ki nimajo niti zase dovolj. »Ne želimo in nečemo miloščine, želimo le pošten odnos do našega stanu in pošteno plačilo za naše delo,« je po-

Hvala vsem prostovoljcem in podpornikom prireditve!

Poleg Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in občine Šentjur pri Celju so jo finančno podprle Zadružna zveza Slovenije, Deželna banka Slovenije in Semenarna Ljubljana.

Hvala medijem za najave dogodka in objave po njem. Posebna zahvala gre učencem srednje kmetijske šole Šentjur in njihovi mentorici gospe Staški Buser za pomoč pri razdelitvi hrane in pripravi prireditve, vrtnarski šoli Celje, ki je pripravila okrasitev, podjetjem Slom d.o.o. za jabolka, Meja d.o.o. za prostor, Kmetijska založba d.o.o. za podobice, Marko Arzenak s.p. za postavitev šotora, članicam osmih društev kmečkih žena in kmetijski svetovalki Vesni Mihalič iz KGZS - Zavoda Celje, gasilskemu društvu, župniji Ponikva in ne nazadnje vsem članom organizacijskega odbora dogodka in neimenovanim posameznikom. Hvala vsem sodelujočim, še posebej članom pevskega zbora Koral z Laškega in ljudskim pevcem z Vitanja.

Hvala vsem, ki ste se srečanja udeležili. Lepo vabljeni, da se na Ponikvi ponovno srečamo prihodnje leto drugo nedeljo v oktobru.

**DEŽELNA
BANKA
SLOVENIJE**

Knjižica o različnosti, ki bogati že 15 let

Ob 15. vseslovenskem srečanju kmetov na Ponikvi in Slomu je KGZS založila knjižico, ki nosi naslov vodilne misli letošnjega srečanja Že v malem zrnu vse bogastvo je. Pri snovanju knjižice smo k sodelovanju povabili slavnostne govornice in govornike, ki so opisali svoje poglede na aktualno stanje v kmetijstvu danes, utrinke iz nagovorov, izkušnje in spomine.

Knjižica je objavljena na spletni strani www.kgzs.si, če jo želite v tiskani obliki, pa pošljite sporočilo na e-naslov marjan.papez@kgzs.si ali pokličite na 01 51 36 678.

udarila in vsem tistim, ki krojijo kmetijsko politiko, namenila leključne besede: »Za nas štejejo le dejanja, obljub smo slišali že veliko preveč.«

Druženje se je zaključilo s pogostitvijo. Golaž in dobrote s kmetij so pripravili člani prostovoljnega gasilskega društva Ponikva in članice društev kmečkih žena z območja KGZS – Kmetijsko gozdarskega zavoda Celje ob sodelovanju učencev Šolskega centra Šentjur.

Iz dela organov KGZS

Večina razprav je namenjena spremembam Skupne kmetijske politike po letu 2020.

Robert Peklaj, KGZS
robert.peklaj@kgzs.si

Svet KGZS OE MS je v ponedeljek, 17. septembra, na sedežu KGZS-ZAVOD MS opravil 13. sejo. Glavna točka dnevnega reda je bila predstavitev Programa razvoja podeželja po letu 2020. Izhodišča za obravnavo je predstavil direktor KGZS Branko Ravnik, ki je uvodoma povedal, da je Evropska komisija zakonodajni sveženj, ki zavzema tri uredbe – novo uredbo o pravilih za strateške načrte, spremenjeno uredbo o skupni tržni ureditvi in novo horizontalno uredbo, objavila 1. junija 2018. MKGP je nato v mesecu juniju (konkretnije 26. junija 2018) organiziralo javno predstavitev zakonodajnih predlogov Evropske komisije o reformi skupne kmetijske politike po letu 2020. Bistvena sprememba reformnih predlogov je strateško načrtovanje držav članic, ki bodo za izvajanje SKP pripravile strateški načrt, v katerem bodo zajeti ukrepi prvega (neposredna plačila in sektorski programi) ter drugega stebra (program razvoja podeželja). Predlog komisije za Slovenijo predvideva, da bi se glede na se-

danje obdobje znižala sredstva za neposredna plačila za 3,9 % ter skoraj 15 % za razvoj podeželja. V KGZS OE MS smo zaskrbljeni zaradi takšnega znižanja sredstev in zahtevamo, da država razliko zagotovi iz nacionalnega proračuna.

Člani sveta KGZS OE MS so razpravljali tudi o definiciji pravega kmeta, ki je v predlogu uredbe precej splošna. Enotni so bili, da je potrebno v Sloveniji z določitvijo definicije pravega kmeta nadaljevati tako, da bodo do ukrepov kmetijske politike lahko dostopala kmetijska gospodarstva, ki kmetijsko dejavnost dejansko opravljajo v svojem imenu, s svojimi sredstvi in za svoj račun ter pri tem obdelujejo kmetijska zemljišča in pridelujejo kmetijske pridelke in redijo živali. Soglasno so sprejeli tudi sklep, da zahtevajo plačila za ukrepe (sedanji KOPOP) v novem programskem obdobju v enaki višini, kot so bile v obdobju 2014–2020, ter da sistem ostane čim bolj enak obstoječemu, ter da se daje prednost proizvodni funkciji kmetijstva (PVP). Tudi v novi SKP

podpiramo pomembno vlogo mladih prevzemnikov, vendar pa je potrebno urediti status osebam, ki predajajo kmetije naslednikom in ostanejo brez vsakršne varnosti.

Nekaj besed so člani sveta KGZS OE MS namenili tudi vzdrževanju vodotokov v Pomurju. Dogovorjeno je bilo, da Direkcija za vode, Sektor območja Mura, v roku dveh mesecev pripravi izhodišča, ki bodo nato podlaga za sestanek z ministrstvom za okolje in prostor. Ob koncu so člani sveta KGZS OE MS podali še pobudo za ponovitev razpisa 4.1., ki naj bo dvofazen.

Nova vlada, stare težave

Na seji KGZS – Območne enote Ljubljana, ki je bila v petek, 12. oktobra, v prostorih občine Komenda, so največ pozornosti člani sveta namenili pripravi sprememb prihodnje Skupne kmetijske politike (SKP), hkrati pa opozorili tudi na vrsto težav, ki tarejo kmete s tega območja. Tako je predsednik sveta Janez Beja še enkrat opozoril, da kmetijska in gozdna zemljišča ne smejo biti obdavčena v prihajajočem zakonu o obdavčitvi nepremičnin, saj kmetije za obe zemljišči že plačujejo katastrskih dohodok. Temu je potrdil tudi predsednik KGZS Cvetko Zupančič, in sicer, da so stališča zbornice glede tega ne-

spremenjena, in da pričakuje od ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da bodo zbornična stališča oziroma interese kmetov zastopali tudi v vladi. Ministrica se je strinjala z obema in potrdila, da so to tudi uradna stališča ministrstva.

Sicer pa je Zupančič omenil zagate pri opredelitvi pojma »pravi kmet«, saj se zbornica boji, da bi bilo to potem odločilno pri razdelitvi sredstev, še posebej, ker Evropska unija napoveduje zmanjšanje sredstev za kmetijstvo. Tako se lahko zgodi, da bodo brez dodatnih sredstev ostale prav male kmetije na odmaknjenih področjih, kar bi zanje pomenilo propad. Tega pa si država ne sme privoščiti, saj prav te kmetije skrbijo za poseljenost, urejenost in kulturno dediščino našega podeželja. S tem se je strinjal tudi Beja in pozval ministrico, da naj v njenem mandatu vsaj ohrani obseg kmetijskih površin.

Ministrica dr. Aleksandra Pivec je pozdravila tovrstne razprave o prihodnji SKP, ki jih na terenu opravlja zbornica, saj bodo le tako dobili enotno stališče slovenskega podeželja o napovedanih spremembah. To bo tudi osnova za pripravo pravega oziroma ustreznega predloga, ki nam bo vsem koristil. »Če namreč kmet ne bo zadovoljen s spremembami, bo to pomenilo, da nismo dobro opravili na-

loge. Izkoristiti namreč moramo priložnost, da bomo lahko v večji meri ustvarili svojo kmetijsko politiko oziroma strategijo in temu primerno prilagodili kmetijske ukrepe,« je še dodala Pivčeva.

Predsednik KGZS Cvetko Zupančič se je kasneje skupaj z ministrico in člani sveta KGZS - OE Ljubljana udeležil odprtja sejma v Komendi, kjer je v nagovoru zbranim pozval vlado, da naj zagotovi dobre pogoje za kmetovanje in ustrezno plačilo za pridelke.

Vstop v shemo Izbrana kakovost

Strokovni odbor za vrtnarstvo pri KGZS je na 9. seji nadaljeval z razpravo glede vstopa pridelovalcev zelenjave v promocijo in shemo Izbrana kakovost (IK).

Odbor ugotavlja, da so pred nadaljevanjem aktivnosti nujne nekatere systemske spremembe. Predvsem opozarjajo na nujnost vzpostavitve registra pridelovalcev zelenjadnic in šifranta zelenjadnic.

Potrebna bo dopolnitev Zakona o kmetijstvu v smislu zahteve, da so vse površine z več kot 0,1 ha zelenjadnic vpisane v register pridelave zelenjadnic. Poleg tega bo potrebno v pravilnike, ki urejajo označevanje živil, vnesti določbo, ki bo zahtevala jasno označevanje

porekla blaga v vseh oblikah (pakirano, nepakirano, predelano). Pogrešajo tudi vsakoletno kalkulacije proizvodnih cen zelenjadnic, ki bi nudile kmetom osnovo za pogajanja o cenah. Dogovorili so se, da zahteve glede navedenih potrebnih sprememb posredujejo na MKGP, o tem pa želijo spregovoriti tudi z ministrico za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, zato ji bodo posredovali pobudo za sestanek.

V nadaljevanju so razpravljali o kriterijih za vstop v shemo IK. Že v lanskem letu so se odločili, da vstopijo v shemo, vendar želijo prej dobro pretehtati kriterije za vstop, da bo shema zanimiva za čim širši krogi pridelovalcev in jim ne bo povzročala dodatnih evidenc, kontrol in stroškov. Takšno stališče bodo posredovali tudi Sektorskemu odboru za vrtnarstvo, ki vodi vse aktivnosti v povezavi s promocijo in shemo.

Pri prizadevanjih sta jih podprla tako predsednik kot direktor KGZS, ki sta se oba tudi udeležila seje. Poudarila sta, da je odločitev glede vzpostavitve registra in vstopa v IK na strani pridelovalcev, in da se bo potrebno po večletnih pogovorih na to temo odločiti, kako naprej. Če želijo pridelovalci zelenjave red in jasno sliko o pridelavi v Sloveniji, so spremembe nujno potrebne.

KGZS opozarja na nezakonito ropanje gob iz gozdov

Na Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije (KGZS) se obrača veliko njenih članov, ki so ogorčeni nad trenutnim plenjenjem gob v gozdovih. Zato KGZS opozarja, da je treba preprečiti ekonomsko in okoljsko škodo, ki nastaja zaradi tega. Ob tem pozivajo MKGP in gozdarsko inšpekcijo, da ukrepajo in začnejo s sistematičnim ustavljanjem ter kaznovanjem posameznikov, ki naberejo nad dovoljeno količino dveh kilogramov gob dnevno, pri čemer še posebej opozarjamo na posameznike, ki z gobami tudi nezakonito služijo.

Zakon o gozdovih namreč dovoljuje le rekreativno nabiranje, trženje gob pa je dovoljeno le lastnikom. Ob tem smo že opozarjali na dejstvo, da se nezakonito prodajajo tudi količine, ki se tržijo na podlagi vrednotnic, če niso nabrane na zemljiščih v lasti nabiralca. Predlagamo, da začne s takojšnjim nadzorom tudi tržna inšpekcija.

Po izračunih gozdarskega inštituta je vrednost gob ob dobri letini, kot je letošnja, večja, kot je vrednost letnega prirastka lesa. Posledično lastniki, še posebej turistične kmetije, ne morejo dopustiti, da se njihove gozdove ropa brez nadzora in kontrole. Lastniki zato pričakujejo sistematičen nadzor gozdarske inšpekcije in možnost omejitve nabiranja predvsem z omejitvijo voženj na gozdnih cestah na najbolj obremenjenih območjih.

Poleg gospodarske nastaja tudi okoljska škoda ter s tem posledična možna oslabitev dreves. Gobe namreč preko mikorize izmenjujejo hranila z drevesi, zato je dobro stanje gozdov odvisno tudi od dobrega stanja podgobja. Pretirano nabiranje in uničevanje gob lahko povzroči dodatno oslabitev dreves in s tem ob sušah, ujmah in podlubnikih tudi dodatno gospodarsko škodo, katere breme bodo nosili lastniki gozdov.

Hkrati obiskovalci pri tem pogosto nezakonito parkirajo na kmetijskih in gozdnih površinah v naravnem okolju, puščajo pa tudi smeti, za katere odstranitev je kasneje tudi kazensko odgovoren lastnik zemljišča.

Pravo veselje je imeti zdrave živali

Home Vet

Grovit®

rudninska krmna mešanica z dodatkom vitaminov za govedo, ovce, koze, konje, prašiče in perutnino

Živali ga radi jedo

- prijetna aroma
- ugoden vpliv na rast in razvoj
- prirodno pakiranje

Krka, d. d., Novo mesto; Šmarješka cesta 6, 8501 Novo mesto

KRKA

Klimatske spremembe zahtevajo premislek o rabi vode

V okviru projekta Fertinnowa obiskali špansko pokrajino Andaluzijo in njihove tehnične rešitve pri namakanju

Veronika Valentar, KGZS - Zavod Maribor
veronika.valentar@kmetijski-zavod.si

Južna španska pokrajina Andaluzija obsega nekaj več kot 87.000 km² površine, kar je štirikrat več kot Slovenija. Nekdanja polpuščava je spremenjena v neskončne površine toplih gred, pod katerimi raste zelenjava za potrebe evropskih trgovin, predvsem v zimskem času, ko usahne samooskrba v večini evropskih držav. Kmetijstvo je na tem delu Španije že od konca španske državljanske vojne najpomembnejša gospodarska panoga, ki v bruto družbeni proizvod prispeva 8,25 %, ravno toliko je tudi zaposlenih v kmetijski panogi.

V okviru projekta Fertinnowa, katerega osnovni namen je promocija inovativnih tehnologij v zvezi z na-

makanjem in uporabo gnojil v rastlinski proizvodnji, smo to špansko pokrajino obiskali sodelavci KGZS - Zavoda Maribor, ki je partner v projektu, na naše vabilo pa sta se odzvala tudi dr. Matjaž Glavan kot gostujoči predavatelj in Marko Černe, specialist za področje namakanja na Kmetijsko gozdarskem zavodu Ptuj. V okviru mednarodne konference je 23 partnerjev predstavilo tehnične rešitve problemov, s katerimi se soočajo pri uporabi tehnologij namakanja in uporabi gnojil. Kmetijska stroka se namreč vse bolj zaveda problematike pravočasnega namakanja ter zmanjševanja vpliva kmetijstva na okolje za ohranitev

čiste vode. Če je bil še pred 30 leti cilj povečanje proizvodnje, je sedaj osnovni cilj tudi hkratno varovanje okolja, predvsem podtalnice, iz katere se napaža velika večina evropskih rastlinjakov. Med predstavljenimi inovativnimi tehnologijami so prevladovala tehnologije spremljanja stanja v tleh oziroma v substratu ter sočasno optimiranje doziranja in porabe rastlinskih hranil. Udeleženci dvodnevne konference, ki se je odvijala v kongresnem centru v Almeriji, so izbrali tudi najinovativnejšo tehnologijo proizvajalca Ispemar, ki je predstavil drenažni sistem za zbiranje odvečne oziroma odpadne vode v rastlinjakih. Sistem je primeren tako za rastline, gojene v sub-

stratu, kot tudi za gojenje v zemlji. Posebne plastične posode, ki jih namestimo pod rastline, namreč zbirajo vodo, v kateri so ostanki gnojil, in jo pošiljajo v zbiralnik za namakanje. Sistem je relativno poceni in je izredno učinkovit. To podjetje je na mini sejmu, organiziranem v okviru konference, predstavilo tudi ekološke substrate za gojenje rastlin ter različne instrumente, ki so pridelovalcem v pomoč pri gojenju rastlin, npr. merilec za zbiranje podatkov o sončnem obsevanju oziroma osvetlitvi rastlin, merilce temperature tal in električne prevodnosti tal ali substrata, vremenske postaje ter prenosni bralnik podatkov, ki ga lahko povežemo z vsemi omenjenimi senzorji.

Vse, kar znam, sem se naučila v rastlinjaku

Na strokovnih ekskurzijah smo si udeleženci lahko ogledali različne sisteme gojenja rastlin v rastlinjakih in na prostem. Med drugim smo obiskali tudi podjetje Clisol, ki ga od svojega 14. leta vodi Lola Gomez Ferron, strastna in predana pridelavica zelenjave. Na približno 30 ha rastlinjakov goji bučke, papriko, jajčevce in različne sorte paradižnika, ki so prilagojene razmeram v polpuščavski Almeriji ter so hkrati odporne na škodljivce. Za varstvo rastlin uporabljajo izključno biološke metode zatiranja škodljivcev in opravevanje s čmrlji. V rastlinjakih vodijo tudi različne delavnice za skupine in vodenja, ki jih priporoča tudi spletni portal Tripadvisor. Lolina najljubša publika so otroci, za katere je izdala knjigo – mini priročnik o vrtnarjenju za otroke v španskem, angleškem in nemškem jeziku. Za svoje delo je

prejela več priznanj, med drugim državno in regijsko odlikovanje za delo na področju kmetijstva. Zgovorna gospa je ob našem obisku v zelo dobri angleščini predstavila svojo življenjsko izkušnjo z naslednjimi besedami: »Moj oče je postavil prvi rastlinjak, ko sem imela štiri leta. Pred tem smo redili živino. Ko sem imela enajst let, sem za pomoč pri delu dobila prvo plačo, ki je znašala tri evre. Ampak to ni bilo izkoriščanje otroške delovne sile, bil je način preživetja. Moji starši so bili nepismeni, jaz imam končano osnovno šolo. Vse, kar znam, sem se naučila tukaj, v rastlinjaku.« Ob obisku Španije smo si udeleženci ogledali tudi naprave za razsoljevanje vode, tovarno PVC folij, gojenje sadik in citrusov, solate na prostem ter pakirnico sveže solate za takojšnjo uporabo.

Več informacij o tehnologijah lahko pridobite na spletni strani www.fertinnowa.com ali pri udeležencih strokovne ekskurzije.

Sprejet je kodeks Obisk v naravi

Sprejetje kodeksa naj bi vplivalo na to, da bo v prihodnje manj sporov med lastniki in obiskovalci.

Mihael Koprivnikar, KGZS
miha.koprivnikar@kgzs.si

Kodeks z imenom Obisk v naravi je nastal na pobudo Zveze tabornikov Slovenije, ki so zaznali vedno več neprimerne vedenja pri obisku podeželja. Kodeks je bil konec septembra sprejet s podpisom kar 27 organizacij in veliko predhodnega usklajevanja. Pri tem smo imeli zastopniki lastnikov zemljišč tokrat vsaj pri tabornikih in njim sorodnih organizacijah razumevanje pomembnosti spoštovanja zasebne lastnine, kar na žalost ni vedno praksa. Kodeks temelji na zakonodaji in ustaljenih normah. Tako za človeka iz podeželja ni nič novega, ljudi iz mest pa moramo na žalost vedno pogosteje spomniti, da si z njiv ali iz sadovnjakov ne smejo kar tako postreči, ter da naj vsaj pozdravljajo ali vprašajo za parkiranje, ko se odpravljajo v gozd. Beseda narava je namreč v Sloveniji v veliki večini zasebno zemljišče.

Za širitev kodeksa v javnosti bo poskrbljeno preko podpisnic kodeksa. Med najpomembnejšimi je potrebno omeniti Centre šolskih in obšolskih dejavnosti po vsej Sloveniji, preko katerih bo kodeks letno dosegel vsaj 100.000 otrok, ki so za doseganje pomembnosti spoštovanja narave najbolj dojemljivi in bodo te navade prenesli v

krog družin. Nemaokrat se je onesnaževanje narave zmanjšalo tudi zaradi zavedanja mladine in posledično vpričo otroka smeti niso več prosto odmetavali. Upamo da se bo odnos obiskovalcev podeželja tudi s pomočjo kodeksa postopoma izboljšal.

KODEKS

SPOŠTUJEM NARAVO. NE PUŠČAM SLEDI. Odpadke, tudi biološke in še posebej nevarne, odnesem s seboj in odložim v za to namenjene smetnjake ali na urejeno zbirališče. Nikoli jih ne puščam ali odlagam v naravo. Kurim le na ustrezno pripravljeneh kuriščih in ogenj pred odhodom popolnoma pogasim ter pospravim. V času velike požarne ogroženosti upoštevam prepoved in ognja sploh ne zanetim.

HODIM PO POTEH. Po poteh hodim zaradi zmanjšane vpliva na naravo in svoje varnosti. Z motornimi vozili in kolesi se vozim po zanje namenjenih cestah in poteh ter pri tem upoštevam omejitve in prepoved vožnje v naravnem okolju ter na zasebnih zemljiščih.

SPOZNAVAM NARAVO IN PRISPEVAM K NJENEMU OHRANJANJU. Pozanimam se o naravnih vrednotah ter va-

Podpisniki kodeksa so se zavezali, da bodo po svojih močeh prispevali k temu, da se bo odnos obiskovalcev na podeželju izboljšal. (Foto: Jure Pučnik)

rovanih in zavarovanih območjih, pravila upoštevam pri obisku v naravi. Rastline in živali samo opazujem in jih ne poškodujem, vznemirjam ali vzamem iz njihovega naravnega okolja. Rastline, gobe, gozdne plodove in mah nabiram, kjer in kot je dovoljeno. Lov in ribolov izvajam v skladu s pravili. Ne vstopam v gozdne rezervate in mirne cone v gozdovih in zavarovanih območjih. Sploh pa ne posegam v brloga, gnezda, gnezdišča, krmišča in zavarovana območja na morju. V naravo ne izpuščam hišnih ljubljencev in rastlin ter tujerodnih in invazivnih živali in rastlin niti jih ne prenašam z enega na drug kraj.

ŽIVALI OPOZARJAM NA SVOJO PRISOTNOST, VENDAR JIH PRI TEM NE VZNEMIRJAM. Z govorjenjem živali opozarjam na svojo prisotnost, da se lahko umaknejo. Živalim se ne približujem in jih ne hranim. Psa imam pod nadzorom. Ne povzročam nepotrebnega hrupa in spoštujem

pravico do miru v naravi.

SEM ZGLED DRUGIM. S spoštljivim odnosom do narave, s širjenjem naravovarstvene zavesti in s podporo organizacijam, ki se ukvarjajo z ohranjanjem narave, sem zgled drugim. Ravnam v skladu s pravili in zakoni ohranjanja narave ter o morebitnih kršitvah obvestim pristojne organe.

SPOŠTUJEM SEBE. POZNAM SVOJE ZMOŽNOSTI IN JIH UPOŠTEVAM. Obisk narave načrtujem in prilagajam trenutnim vremenskim pogojem, svojemu znanju, zmožnostim in sposobnostim. Izvedem ga tako, da bom v njem užival in hkrati spoštoval naravo in njene prebivalce. Poskrbim za svojo varnost in varnost drugih.

SEM USTREZNO OPREMLJEN. Imam ustrezno obutev, obleko in ostalo opremo za načrtovani obisk narave ter dovolj hrane in pijače z nekaj rezerve.

NARAVO OBISKUJEM, KER JE TO DOBRO ZAME. Naravo obiskujem, ker je to do-

bro za moje zdravje in dobro počutje. Obisk narave in rekreacija v njej krepi telo in duha. Ko sem na obisku v naravi, spoznavam sebe in naravo ter se od nje učim.

SPOŠTUJEM DRUGE. POZDRAVLJAM. Običaj je, da se v naravi pozdravljamo. Pozdrav je priložnost za komunikacijo z domačini in medsebojno izmenjavo informacij med obiskovalci.

DAJEM PREDNOST ŠIBKEJŠIM. Na poteh dajem prednost šibkejšim od sebe. V zavetiščih dajem prednost tistim, ki zavetje bolj potrebujejo. V prometu in na večnamenskih poteh ima prednost pešec pred kolesarjem in motornimi vozili, kolesar pred motornimi vozili. Na vodi imajo plavalci in potapljači prednost pred plovili, premikajoče se plovilo se umakne stojnemu, manjše plovilo se umakne večjemu.

SKRIBIM ZA VARNOST. S svojim znanjem, vedenjem in spremljanjem razmer ostalim pomagam po svojih zmožnostih, ne da bi ogrožal svojo varnost. V primeru nesreče pokličem 112 in sledim navodilom.

PARKIRAM NA PARKIRIŠČIH. Vozilo ustavljam in parkiram tako, da ne oviram drugih. Tudi če sem trenutno sam, zagotovim prehodnost stranskih vlak in poti ter omogočim parkiranje tudi drugim.

SPOŠTUJEM LASTNINO. TUJA LAST NI MOJA PRAVICA. Na večini območij v Sloveniji se izvajata kmetijska in gozdarska dejavnost. Brez do-

voljenja lastnika ne uporabljam zemljišč ali nabiram pridelkov, kot so sadje, kmetijski pridelki ali drva. Prav tako ne uporabljam lovskih opazovalnic in drugih zgradb. Vrata ograd pašnikov zapiram za seboj.

NE HODIM PO KMETIJSKIH POVRŠINAH. Ne hodim po travnikih, njivah, vinogradih, sadovnjakih in blizu čebelnjakov.

IZOGIBAM SE DELOVIŠČEM. Izognem se deloviščem na kmetijskih in gozdarskih površinah ter tako poskrbim za varnost sebe in drugih. Na morju ne plujem v bližini ribogojnic, gojilnic školjk in ribiških ladij med delom.

SPOŠTUJEM LOKALNO SKUPNOST. SPOZNAVAM IN UPOŠTEVAM LOKALNE OBIČAJE. Pri svojem obisku spoznavam lokalne običaje, jih spoštujem in upoštevam.

SPOZNAVAM IN UPORABLJAM LOKALNA IMENA. Kulturna krajina, ki jo obiskujem, je rezultat tradicionalne rabe prostora, kar se odraža tudi v imenih krajev in območij. Prispevam k ohranjanju poimenovanj in razumevanju krajine, tako da jih spoznavam in uporabljam.

KUPUJEM LOKALNO. Lokalno skupnost podpiram tako, da kupujem lokalne izdelke in uporabljam lokalne storitve. Na tak način pomagam tudi pri ohranjanju krajine in narave.

S certifikatom PEFC do boljšega položaja na trgu

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije s certifikatom PEFC omogoča lastnikom gozdov potrditev trajnostnega gospodarjenja z gozdovi in boljši položaj na trgu.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS) so na novinarski konferenci sredi septembra predstavili razloge, zakaj je nujno trajnostno gospodarjenje z gozdovi in zakaj kupovati les ter izdelke preverjenega izvora. »Na evropskem trgu je več kot 20 odstotkov lesa iz nelegalnih virov in črne sečnje. Letno se na svetovni ravni površina gozdov zmanjša za več kot 7 milijonov hektarjev. Žal evropska direktiva za zagotavljanje legalno posekanega lesa ni bistveno omejila njegovega uvoza,« je povedal direktor Zavoda za certifikacijo gozdov pri KGZS Mihael Koprivnikar.

Na KGZS navajajo, da so v regijsko certifikacijo gozdov PEFC trenutno vključeni 1.103 lastniki gozdov, ki imajo skupaj v lasti 286.000 ha gozdov. Med njimi so tudi največji lastniki gozdov v Sloveniji oziroma njihovi upravljavci, kot so Slovenski državni gozdovi, d. o. o., Ljubljanska nadškofija, Občina Kočevje, Ugar, d.o.o., Agrarna skupnost Dovje

Mojstrana, lastniki Bornove posesti in drugi. Certifikat PEFC namreč zagotavlja, da je bil les pridobljen iz gozdov, kjer je gospodarjenje trajnostno. Prav tako zagotavlja sledljivost v predelavi lesa, zato ga uporabljajo tako trgovci z lesom kot tudi podjetja za predelavo lesa.

Primerna in dostopna certifikacija

Ob tem je predsednik KGZS Cvetko Zupančič pojasnil: »Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je od leta 2013 pooblaščen regijski predstavnik za certifikacijo gozdov PEFC v Sloveniji. V letošnjem letu je opravila ponovno preverjanje in s strani certifikacijskega organa Bureau Veritas Slovenija pridobila certifikat za obdobje petih let. To omogoča lastnikom gozdov, da vstopijo v shemo PEFC. Pristop je brezplačen, plača se le nadomestilo za izdajo certifikata. Pri tem je način izračuna tak, da večji lastniki gozdov solidarnostno po-

Borut Mlakar, direktor certifikacije pri Bureau Veritas Slovenija, podeljuje predsedniku KGZS Cvetku Zupančiču certifikat PEFC FM.

krijejo del stroškov manjšim lastnikom. To je eden od razlogov, da je regijska certifikacija gozdov PEFC dostopna in primerna oblika certifikacije za manjše lastnike gozdnih posesti.«

Svoje izkušnje glede certifikata PEFC je predstavil tudi mag. Janez Polanc, Slovenski državni gozdovi d.o.o. (SiDG): »Zaradi povpraševanja kupcev državnega lesa po PEFC certificirani surovini smo se v družbi SiDG odločili, da državno gozdno posest certificiramo tudi po PEFC standardu.

Našim kupcem ponujamo certificirane gozdne lesne proizvode po obeh glavnih certifikacijskih shemah, tako po FSC kot tudi po PEFC shemi, ter s

tem predvsem domačemu kupcu olajšamo poslovanje in mu omogočimo prodajo izdelkov iz državnega lesa s certifikacijskim poreklom surovine. Le tako lahko kupci državnega lesa enakovredno nastopajo na zahtevnem svetovnem trgu.«

Povpraševanje večje od ponudbe

»Trenuten položaj na trgu je takšen, da je povpraševanje po certificiranem lesu večje od ponudbe,« pravi Jure Meglič, direktor podjetja Megales, d.o.o. iz Strahinja. Podjetje Megales, ki odkupuje in prodaja les že od leta 1992, danes predstavlja eno večjih podjetij na tem področju.

»V zadnjih letih se s strani naših kupcev, tako iz Slovenije in tujine, povečujejo zahteve po PEFC certificiranem lesu. S pridobitvijo certifikata so se nam odprle nove poslovne priložnosti. Kot največja ovira se je pri našem delovanju izkazala premajhna in slaba informiranost lastnikov gozdov, zato aktivno, s pomočjo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, lastnike seznanjamo s postopkom pridobitve certifikata, obenem jim za certificiran les ponujamo višjo ceno. Tako se je mreža imetnikov certifikata razširila.«

Praktične vidike uporabe certifikata PEFC (CoC – Chain of Custody) v industriji predelave lesa je predstavil Dušan Petek

iz podjetja Lip Bohinj, ki je bilo v Sloveniji med prvimi podjetji s certifikatom PEFC CoC. S certifikatom prodajajo opazne plošče, biomaso in hlodovino. »Za certifikat PEFC smo se odločili leta 2014, ko so začeli takrat kupci iz tujine (Švica, Velika Britanija, Nizozemska, Nemčija, Francija ...) spraševati po takem lesu. Tam je ozaveščenost med kupci večja, zato smo tudi vstopili v shemo PEFC,« je povedal Petek.

KGZS dobila certifikat

Na današnji novinarski konferenci je Borut Mlakar, direktor certifikacije pri Bureau Veritas, Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije uradno podelil certifikat PEFC FM (Forest Management) za trajnostno gospodarjenje z gozdovi po shemi PEFC FM. »Trajnostni razvoj je tema, ki postaja vse pomembnejša v vseh industrijah. V prehrambni, tekstilni in lesni industriji potrošniki pričakujejo, da so podjetja, katerih produkte kupujejo, okoljevarstvena in skrbijo tako za naravo kot za pravice svojih delavcev. Za izvajanje PEFC FM certifikacije je Bureau Veritas akreditiran s strani SA, ki deluje v skladu s standardom SIST EN ISO/IEC 17011:2004 in upošteva pravila mednarodnih združenj za akreditacijo (EA, ILAC in IAF),« je zaključil Mlakar.

Lastninska pravica v zasebnih gozdovih

Mednarodna konferenca o uveljavljanju lastninskih pravic nad gozdnimi nepremičninami

Gašper Cerar, KGZS
gasper.cerar@kgzs.si

V Zagrebu je v začetku oktobra potekala mednarodna konferenca, na kateri so lastniki gozdov pod okriljem Confederation of European Forest Owners (Evropsko združenje lastnikov gozdov – CEPF) in Hrvatskega saveza udruga privatnih šumovlastnikov (Hrvaško združenje zasebnih lastnikov gozdov – HSUPŠ) izmenjali izkušnje o uveljavljanju lastninske pravice nad gozdnimi nepremičninami.

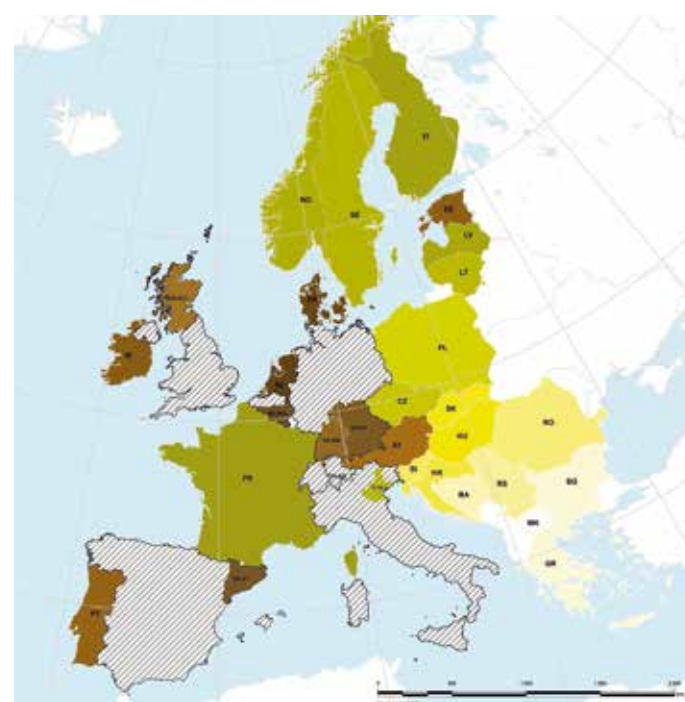
Dogodka, ki je potekal v začetku oktobra, smo se udeležili tudi predstavniki Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki smo skupaj z ostalimi organizacijami lastnikov gozdov podali stališče o spoštovanju zasebne lastnine v gozdovih v Sloveniji. Predsednik HSUPŠ

Zdenko Bogovič je uvodoma poudaril, da kljub določbi o obveznosti povračila škode zaradi divjadi (Zakon o lovstvu) lastniki gozdov na Hrvaškem ne prejema odškodnin: država je lastnik divjadi, a odgovornosti zanjo ne nosi.

O večuporabnosti gozdov

Svoje prispevke so predstavili dr. Tatjana Josipović (lastninska pravica v Republiki Hrvaški), dr. Christian Brawenz (lastninska pravica v gozdovih Avstriji), dr. Lennart Ackzell (lastninska pravica v gozdovih v Skandinaviji) in Hubert de Schorlemer (pogled organizacije CEPF). V predstavitvah in pogovoru v okviru

okrogle mize je bilo poudarjeno, da so v Evropi razširjeni zasebni gozdovi, ki zagotavljajo vrsto ekosistemskih storitev in imajo za družbo veliko vrednost, obenem pa se na nivoju EU vršijo pozivi k novim politikam, ki bi storitve gozdov družbi ob upoštevanju okoljski sprememb še okrepile. Zaskrbljujoč je podatek, da se po vsej Evropi prebivalstvo v urbaniziranih naseljih povečuje, s čimer se večja po večuporabnosti gozdov oziroma se izvaja pritisk (individualni in kolektivni v okviru nevladnih organizacij) na lastnike gozdnih površin. Nelastniki gozdove razumejo predvsem kot brezplačna območja za rekreacijo in turizem (t. i. socialna funkcija gozdov) in kot območja, kjer se ne glede na lastnikovo voljo izvajajo okoljevarstveni ukrepi (t. i. ekološka funkcija gozdov), pri čemer se pozablja na lastnikova upravičenja do izkoriščanja gozdnih površin (t. i. ekonomska funkcija gozdov). Za večuporabnostne gozdove skrben lastnik negovane gozdne nepremičnine ne prejme odškodnine, dobi pa omejitve v obliki Nature 2000 ter okoljevarstvenih in turističnih predpisov. Lastniki gozdov zato opozarjajo, da je potrebno priznati pomen lastninskih pravic v zasebnih gozdovih.

Vir: Kako zasebni so evropski zasebni gozdovi? Primerjalna analiza lastninskih pravic. Land Use Policy, Vol. 76, julij 2018. L. Nichiforel in drugi.

Različne stopnje svobode lastnikov

Raznolikost nacionalnih, pravnih, kulturnih in zgodovinskih kontekstov je privedla do različnih ravni omejitev pri upravljanju zasebnih gozdnih površin, ki določajo dolžnosti in odgovornosti upravljavcev gozdov, lastnikov in uporabnikov. Analiza lastninskih pravic v gozdovih v Evropi (Kako zasebni so evropski zasebni gozdovi? Primerjalna analiza lastninskih pravic (Land Use Policy,

Vol. 76, julij 2018. L. Nichiforel in drugi)) ugotavlja razliko v stopnji svobode, ki jo imajo lastniki zasebnih gozdov v različnih evropskih državah in regijah: lastništvo gozda v Makedoniji pomeni povsem nekaj drugega kot lastništvo gozda na Nizozemskem ali v Nemčiji. Razlike se kažejo na številne različne načine, od načina, na katerega lahko lastniki zasebnega gozda dajo gozdne proizvode na trge, do okoljskih predpisov in upravljanja gozdov na splo-

šno. Nekdanje socialistične države tvorijo skupino držav z visoko stopnjo omejitev lastninske pravice, nasprotno imajo lastniki gozdov v skandinavskih in zahodnoevropskih državah običajno več svobode pri odločanju o gospodarjenju z gozdovi.

CEPF bo kot krovna organizacija evropskih lastnikov gozdov informacijo o potrebnosti spoštovanja lastninskih pravic predvsem v tranzicijskih državah prenesla do EU institucij.

Konferenca je pokazala, da Slovenija kot tranzicijska država pri upoštevanju lastnikove lastninske pravice na gozdni nepremičnini precej zaostaja za državami s starejšimi zahodnoevropskimi demokracijami.

Spremljanje sušnih razmer

ARSO vabi k sodelovanju prostovoljce za boljše spremljanje suše in njenih posledic.

Ana Žust, ARSO
ana.zust@gov.si

Agencija Republike Slovenije za okolje sodeluje v mednarodnem projektu DriDanube, s katerim želijo bolj natančno spremljati pogostost in intenzivnost pojavljanja suše in njene posledice za kmetijstvo.

V okviru projekta vzpostavljajo tudi mrežo prostovoljnih opazovalcev, ki bi bili pripravljene sporočati opažanja s svojega območja, kar bi dalo bolj celovito sliko o stanju in bi bilo v pomoč pri izbiri ukrepov za zmanjšanje tveganj zaradi suše.

Suše postajajo pogostejše in intenzivnejše

Kmetijska suša postaja stalna spremljevalka kmetijske pridelave v Sloveniji. Skoraj vsako leto nastopijo različno dolga sušna obdobja v letnem ravnem obdobju, ko so zaradi neugodne razporeditve in pomanjkanja padavin kmetijske rastline v sušnem stresu. V preteklih petdesetih letih smo jih zabeležili vsaj 20, bile so različnih intenzivnosti, trajanja in prostorske

razsežnosti.

Vzrok za naraščajočo pojavnost suše lahko v veliki meri pripišemo podnebnim spremembam. Podnebna spremenljivost v Slovenije kaže, da se je povprečna prizemna temperatura zraka v obdobju 1961–2011 v povprečju dvignila za okrog 1,7 °C, kar je precej več kot na svetovni ravni. Pomlad in poletje sta se ogrela bolj od jeseni in zime, razen na severovzhodu države. Nadpovprečno topla leta so se zgostila po letu 1990, še posebno pa od leta 2000 dalje.

Projekcije za prihodnost niso obetavne. Kažejo, da postaja suša preteča grožnja kmetijstvu in gozdarstvu tudi v Sloveniji, kjer z veliko gotovostjo pričakujemo znaten dvig povprečne letne temperature zraka na celotnem njenem območju v vseh letnih časih. Večje bo število toplih dni, ko bo maksimalna dnevna temperatura zraka preseгла 25 °C, kar je neolčljivo povezano s povečanim izhlapevanjem. Povečala se bo temperatura tal, ob čemer lah-

ko pričakujemo tudi močno izsušena tla. Padavine so sicer časovno in prostorsko bolj raznolike, a je do konca 21. stoletja predvideno njihovo opazno zmanjšanje poleti ter naraščanje pozimi. Poletni primanjkljaji vode bodo vztrajno naraščali po vsej Sloveniji, celo v hribovitih predelih, kjer v sedanosti še lahko zabeležimo presežke, bodo ti redkejši.

Projekt DriDanube

Ne le v Sloveniji, tudi v širšem evropskem prostoru sledenje suše ni sistematično in nima vključenih poenotenih metod za oceno jakosti suše in posledic ter tveganj za njen pojav. Pomanjkljivo je sodelovanje med političnimi odločevalci, hidrološkimi in meteorološkimi službami ter raziskovalnimi ustanovami, nezadostna je tudi politika upravljanja in odzivanja na sušo.

V Sloveniji se že več kot desetletje s sušo ukvarjamo tudi na mednarodni ravni. ARSO je gostiteljica Centra za upravljanje s sušo za jugovzhodno Evropo (DMC SEE), trenutno pa nastopa kot vodilna partnerica obsežnega mednarodnega projekta »Tveganje za sušo v Podonavju« z mednarodno prepoznavnim akronimom DriDanube. V projektu sodeluje deset držav iz povodja reke

Posledice kmetijske suše 2017 na koruzi v Podravju

Donave. Cilj projekta je povečati odpornosti celotne družbe na sušo, rezultati projekta pa bodo pripomogli k sodelovanju med odgovornimi ustanovami in glavnimi odločevalci ob pojavu suše v Podonavju.

Poročevalska mreža kot podpora moderni tehnologiji zaznavanja suše

Eden pomembnejših pro-

duktov projekta DriDanube je Sušni uporabniški servis. Uporabnikom bo omogočal spremljanje suše s prostorskim prikazom razvoja suše (aktualne in tudi preteklih suš) z različnimi sušnimi kazalci. Trenutni prototip Sušnega uporabniškega servisa že omogoča sledenje in zlasti preverjanje sušnih razmer z več kazalci: kazalcem vlažnosti tal (SWI), kazalcem površinske vodne bilance (SWB) in normaliziranim in-

deksom vegetacije (NDVI). Vir podatkov za računanje naštetih sušnih kazalcev zagotavlja moderna tehnologija daljinskega zaznavanja. Neprecenljiv vir podatkov o dejanskem stanju rastlin, ki je lahko bodisi posledica suše ali drugih vzrokov, pa zagotavljajo poročevalci o suši s terena. Ti bodo služili tudi za preverjanje podatkov daljinskega zaznavanja.

Poročanje o suši je zasnovano s poročevalsko mrežo, zato je vzpostavitev le-te pomemben del projekta. V slovenski poročevalski mreži sodelujejo nekateri kmetijski svetovalci in posamezniki drugih profilov iz kmetijske sfere in tudi številni prostovoljci, ki pomembno prispevajo k njeni gostoti in s tem tudi k prostorski kakovosti ocen stanja rastlin. Do sedaj je v Sloveniji k sodelovanju pristopilo 45 poročevalcev, k poročanju pa vabimo še druge posameznike. Večje število poročevalcev s terena namreč pomeni več podatkov in boljšo oceno stanja tal in vegetacije ter v primeru suše tudi celovitejšo oceno posledic suše, ki je predstavljena na kartah v zaključenih geografskih enotah v Sloveniji kot tudi v širši regiji Podonavja.

Vloga mejic v kmetijski krajini

Ohranjajmo mejice – prezrto okolje različnih koristnih vrst

Aja Zamolo, Nadja Osojnik, Anamarija Žagarc,
Herpetološko društvo – Societas herpetologica Slovenica
www.herpetolosko-drustvo.si

Intenzivno kmetijstvo pogosto povzroča izgubo naravnih življenjskih prostorov, kar predstavlja posredno in neposredno grožnjo populacijam rastlinskih in živalskih vrst. V kmetijski krajini so za različne vrste lahko izredno pomembne že majhne strukture, kot so mejice, ki predstavljajo eno izmed pomembnejših točk biodiverzitet v agro-ekosistemih. Bogata vrstna pestrost zagotavlja zdravo okolje in posledično donosejši pridelek. V danem prispevku bomo razkrili nekatere prezrte prebivalce mejic in njihov pomen za kmetijstvo.

Mejice so neizogibno pove-

zane s kmetijsko krajino, saj so se skupaj z njo razvijale in dobivale svojo obliko. Njihov prvotni namen je bilo razmejevanje lastniških parcel ali različnih življenjskih okolij. Od samega začetka je bila znana tudi njihova uporabna vrednost pri zmanjševanju vetrne erozije in izsuševanju prsti. Mejice med obdelano površino in vodotokom predstavljajo obrežno vegetacijo, ki preprečuje odnašanje prsti, korenine dreves utrjujejo rečne bregove in tako ščitijo pred poplavami ter upočasnjujejo pronicanje kemikalij v vodo in tako ščitijo podtalnico.

Nekatere vloge mejic lah-

Pozidne kuščarice (*Podarcis muralis*) so zelo pogoste prebivalke mejic in pomembni plenilci majhnih nevretenčarjev. Foto: Nadja Osojnik

ko razumemo zelo enostavno, druge so bolj posredne. Zelo pomembna in neposredna korist za pridelek je veliko število ujed, sov, kač, lisic in podlasic, ki s plenjenjem zmanjšujejo populacije malih glodavcev. Podoben vpliv imajo dvoživke, kuščarji, žužkojede ptice in plenilske žuželke, ki plenijo različne nevretenčarske škodljivce. Različne vrste cvetočih rastlin zagotavljajo cvetni nektar in cvetni prah skozi celotno ravnino sezono, kar pozitivno vpliva na pestrost in število opraševal-

cev, ki so izredno pomembni za oprašitev pridelka.

Skrb vzbujajoče je dejstvo, da so kljub mnogim koristnim lastnostim mejice marsikje postale nadležne strukture, ki ovirajo prehodnost težki in okorni kmetijski mehanizaciji ali celo »zmanjšujejo« površino kmetijskih površin v sistemu GERK. In to prav v času, v katerem bi lahko ohranjanje mejic videli kot eno izmed pomembnih strategij prilagajanja podnebnim spremembam in ohranjanja ekosistemskih storitev.

Plazilci v mejicah

Plazilci so v intenzivnih kmetijskih krajinah, kjer ni gozdnih površin, omejeni na mejice. Nekatere vrste mejice uporabljajo kot migratorne poti, kot na primer belouške, ki v intenzivni kmetijski krajini večinoma sledijo mejicam in bregovom kanalov. Večina plazilcev za svoje preživetje potrebuje različna življenjska okolja in zato posamezne mejice, ki so med seboj oddaljene in izolirane, ne zadostujejo za njihovo preživetje. Ko so mejice, po katerih se plazilci premikajo, presekane z urbanimi strukturami, lahko kače pogosteje vstopajo v urbana okolja, kjer jih ogroža na primer promet ali ljudje, ki jih srečajo in se jih bojijo. Znano je, da ko so v razdrobljeni krajini mejice med seboj povezane, kače pogosteje ostajajo v mejicah.

Ekosistemske storitve mejic niso vezane le na njihovo strukturno vlogo zasenčevanja, preprečevanja vetrne in vodne erozije ter izsuševanja prsti, temveč zagotavljajo tudi ekosistemske storitve živalskih in rastlinskih vrst, ki so del tega življenjskega spleta. Kuščarji so pomembni plenilci žuželk, pajkov in golih polžev. Kače poskrbijo, da se glodavci, kuščarji in dvoživke ne razmnožijo preveč. Plazilci, kamor uvrščamo kuščarje in kače, so v mejicah tako

v vlogi plenilcev kot tudi plena in so zato pomemben člen prehranjevalnih verig.

Kako ohranjati plazilce v mejicah?

Strukturno gledano je za plazilce najbolj pomembna baza mejice, kjer je pomembna velika razgibanost terena, prisotnost podrtih dreves, kamnov, poddrasti in grmičevja. Razgiban teren in raznolike strukture oblikujejo mikrohabitate, ki jih lahko plazilci uporabljajo za različne življenjske vloge, hkrati pa so ta okolja privlačna tudi za njihov plen. Število plazilcev je pogojeno z zavetjem, ki ga mejice nudijo – več različnih skrivališč pomeni več plazilcev. Prav tako je ključno, da so mejice povezane v širši preplet mejic, kar živalim omogoča premike med različnimi habitatnimi krpami. Za urejanje mejic je najbolj primeren čas zima, ko so plazilci skriti in hibernirajo. Z ohranjanjem prepleta strukturiranih mejic bomo ohranjali tako plazilce kot ostale rastlinske in živalske vrste, ki bodo ohranjali prehranjevalni splet tamkaj življe družbe v ravnovesju in s tem opravljali ekosistemske storitve za nas na dolgi rok.

Prispevek smo pripravili v okviru projekta »MEJ-MO JIH! – Pomen ohranjenih MEJic in MOkrišč za prilagajanje podnebnim spremembam in ohranjanje biodiverzitet«, ki ga izvaja kot nosilec projekta Herpetološko društvo – Societas herpetologica slovenica skupaj s Centrom za kartografijo favne in flore kot partnerjem projekta. Projekt sofinancirata Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad, in Ministrstvo za okolje in prostor v okviru razpisa za sofinanciranje projektov nevladnih organizacij na področju varstva okolja in podnebnih sprememb.

Čebelarstvo je del kmetijstva

Že tretji Poklukarjevi dnevi – napredek čebelarstva v zadnjega četrta stoletja je zavidljiv.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Nova znanja in spoznanja, ki jih je na 3. znanstvenem posvetu o čebelah in čebelarstvu – Poklukarjevih dnevih – 4. oktobra na Kmetijskem inštitutu Slovenije predstavilo 22 referentov iz Slovenije in tujine, kažejo, da je in bo čebelarjenje v našem in širšem evropskem prostoru še bolj zahtevno. Po eni strani zaradi podnebnih sprememb, po drugi zaradi novih boleznih in škodljivcev, po tretji spet zaradi vse bolj negotovih čebeljih paš.

Referenti so svoje izsledke predstavili v štirih sklopih. V prvem so se ozrli v čebelarstvo zgodovino, kjer se je Marjan

Papež oprl na pomemben dokument – Predlog razvojnega projekta »Obnova in razvoj slovenskega čebelarstva« –, ki je v veliki meri botroval dinamičnemu razvoju čebelarstva v zadnjega četrta stoletja.

O promociji čebelarstva sta govorila prispevka dr. Petra Kozmusa o svetovnem dnevu čebel in Mateja Mandlja o hiši kranjske čebele v Višnji gori. Možnosti prenosa znanj v prakso skozi novoustanovljeno Slovensko čebelarstvo akademijo je predstavila Damjana Grobelšek.

Da je sedaj čebelarstvo brez dvoma del kmetijstva (kar pred dobrimi petindvajsetimi leti

ni bilo), je dokazala predstavitev Darje Šolar, mlade prevzemnice čebelarstva, ki je dejavnost razširila ob sofinanciranju s sredstvi skupne kmetijske politike. Mojca Korošec je predstavila izsledke o zaznavi arom medu med mladimi potrošniki; o ugotavljanju parametrov kakovosti medu je spregovoril Matjaž Deželak; o pridobivanju matičnega mleč-

ka sočasno ob vzreji matic pa Špela Zarnik.

Del posveta se je nanašal tudi na čmrlje in druge divje opraševalce, o katerih sta govorila Danilo Bevk in Anton Gradišek.

Med tujimi referati naj izpostavimo prispevek Cecilie Coste o selekciji čebel na odpornost proti varoam, praktične preskuse zdravil proti varoji je

predstavil Jorge Rivera Gomis iz Španije, Irfan Kandemir turško čebelarstvo, Marco Pietropaoli, pa prve izkušnje o sladkorju v prahu kot novem mediju za diagnostiko čebeljih virusov.

Zadnji sklop predavanj se je nanašal na zdravstveno varstvo čebel. Giovanni Formato je predstavil mednarodni projekt BPractices in dobro čebelarstvo

prakso, Ivan Toplak in Laura Šimenc sta govorila o virusih, Lucija Žvokelj o prisotnosti praživali pri čebelah, Jerica Vreček Šulgaj pa o hudi gnilobi čebelje zalege.

Dan kasneje so v sklopu Poklukarjevih dni izvedli ekskurzijo na Veterinarsko fakulteto Univerze v Zagrebu. Gostila jih je dr. Ivana Tlak Gajger, predstojnica Zavoda za biologijo in bolezni rib in čebel. Ob obisku so predstavili sodelovanje Slovenije in Hrvaške na področju čebelarstva v preteklosti in zadnjih letih.

Posvet, ki sta ga organizirala Slovensko akademsko čebelarstvo društvo (SAČD) in Kmetijski inštitut Slovenije, je pritegnil okrog 80 slušateljev, ki so z zanimivimi razpravami po referatih pomembno obogatili posvet.

Prvi rok se izteka

Obvestilo mladim kmetom – upravičencem iz javnega razpisa za podukrep 6.1 Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete iz PRP 2014–2020 za leto 2015

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Upravičence iz podukrepa 6.1 Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete, ki jim je bila izdana odločba o pravici do sredstev 21. 12. 2015, obveščamo, da se triletno obdobje izvajanja poslovnega načrta izteka.

Vsak upravičenec naj pregleda poslovni načrt in v njem navedene razvojne cilje. Če kateri od razvojnih ciljev še ni izpolnjen, ga mora izpolniti najkasneje do 21. 12. 2018 in do tega datuma pridobiti tudi vsa dokazila o izpolnitvi razvojnega cilja (npr. račun in dokazilo o plačilu za naložbene razvojne cilje, dokazilo o opravljenem izobraževanju, vpis novega trajnega nasada v RKG ...).

Če upravičenec ugotovi, da do 21. 12. 2018 ne bo mogel izpolniti enega od razvojnih ciljev, ki ga je načrtoval v poslovnem načrtu ob oddaji vloge na javni razpis, lahko pred potekom roka za izpolnitev razvojnih ciljev v skladu s točko 7.1 javnega razpisa zaprosi za zamenjavo enega razvojnega cilja z drugim ciljem, ki je v okviru meril za izbor vlog ovrednoten z enakim ali višjim številom točk. V obdobju izvajanja poslovnega načrta to lahko stori le enkrat.

Če upravičenec ugotovi, da do tega datuma ne bo možno izpolniti vseh razvojnih ciljev, lahko pred iztekom obdobja za

izvedbo poslovnega načrta, zaprosi za podaljšanje izvajanja poslovnega načrta v skladu s točko 7.2 javnega razpisa. V njej

INFO točka

Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja, Dunajska 160, 1000 Ljubljana
Tel.: 01 580 77 92
E-mail: aktrp(at)gov.si

je določeno, da lahko upravičenec vložijo največ en obrazloženi zahtevek za podaljšanje roka za vložitev zahtevka izplačilo drugega obroka. Rok za izpolnitev poslovnega načrta se v tem primeru lahko podaljša za največ 12 mesecev (lahko pa tudi manj). V tem obdobju mora upravičenec izpolnjevati vse predpisane obveznosti.

Zahtevek za izplačilo drugega obroka upravičenec vložijo v roku treh mesecev od preteka obdobja izvajanja poslovnega načrta, se pravi do 22. 3. 2019. Vsa dokazila o izpolnitvi razvojnih ciljev morajo biti datirana v obdobju izvajanja poslovnega načrta, dokazila po preteku tega obdobja niso veljavna. Upravičenec vložijo zahtevek za izplačilo drugega obroka v elektronski obliki v aplikaciji Program Razvoja podeželja - Izplačila. Del zahtevka je tudi poročilo o izpolnitvi mejnikov in ciljev iz poslovnega načrta.

Poročilo obsega stanje ob oddaji vloge na javni razpis, načrtovano stanje in stanje ob oddaji zahtevka za izplačilo. Navodila za oddajo zahtevka za izplačilo bodo v decembru 2018 objavljena na spletni strani ARSKTRP.

Dokazila o izpolnitvi mejnikov in ciljev se morajo glasiti na upravičenca. Za pridobitev dela podpore, namenjene naložbenim razvojnim ciljem, upravičenec priloži dokazila o porabljenih sredstvih v ta namen. Stroški, ki so nastali za namen

izpolnitve naložbenih razvojnih ciljev, niso upravičeni do financiranja iz naslova ostalih ukrepov PRP 2014–2020.

ARSKTRP bo opravila administrativne kontrole in kontrole na kraju samem. Na podlagi popolnega in utemeljenega zahtevka za izplačilo sredstev, ki izpolnjuje razpisne pogoje, se po opravljenih kontrolah drugi obrok odobrenih sredstev izplača na transakcijski račun upravičenca.

Za vsebino je odgovorno Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je tudi Organ upravljanja, določen za izvajanje PRP 2014–2020.

INFO točke Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Naziv kmetijsko gozdarskega zavoda	Kontaktna oseba	Telefon Elektronski naslov
Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije Gospodinjstva ulica 6, 1000 Ljubljana	Jože Očko – nosilec ukrepa KGZS	01 51 36 696 joze.ocko@kgzs.si
Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije Gospodinjstva ulica 6, 1000 Ljubljana	Barbara Trunkelj	01 51 36 644 barbara.trunkelj@kgzs.si
KGZS Zavod Celje Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje	Polona Starc – nosilka ukrepa KGZ CE	03 49 07 588 polona.starc@ce.kgzs.si
KGZS Zavod Celje Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje	Mojca Krivec	03 490 75 86 mojca.krivec@ce.kgzs.si
KGZS Zavod Celje Trg 67, 2391 Prevalje	Darja Jeriček	02 824 69 23 darja.jericsek@ce.kgzs.si
KGZS Zavod Kranj Iva Slavca 1, 4000 Kranj	Ana Demšar Benedičič - nosilka ukrepa KGZ KR	04 280 46 34 ana.demsar-benedicic@kr.kgzs.si
KGZS Zavod Kranj Iva Slavca 1, 4000 Kranj	Blaška Božnar	04 280 46 33 blaska.boznar@kr.kgzs.si
KGZS Zavod Ljubljana Valvazorjev trg 3, 1270 Litija	Sonja Zidar Urbanija - nosilka ukrepa KGZ LJ	01 89 95 014 sonja.zurbanija@lj.kgzs.si
KGZS Zavod Ljubljana Gospodinjstva ulica 6, 1000 Ljubljana	Špela Drnovšek	01 513 07 16 spela.drnovsek@lj.kgzs.si
KGZS Zavod Maribor Vinarska 14, 2000 Maribor	Simona Hauptman – nosilka ukrepa KGZ MB	02 228 49 53 simona.hauptman@kmetijski-zavod.si
KGZS Zavod Murska Sobota Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota	Slavko Petovar – nosilec ukrepa KGZ MS	02 539 14 42 slavko.petovar@gov.si
KGZS Zavod Nova Gorica Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica	Michaela Vidič – nosilka ukrepa KGZ NG	05 335 12 12 michaela.vidic@go.kgzs.si
KGZS Zavod Nova Gorica Cankarjeva 6, 6230 Postojna	Darja Zadnik – nosilka ukrepa KGZ NG	05 726 58 17 darja.zadnik@go.kgzs.si
KGZS Zavod Novo mesto Šmihelska 14, 8000 Novo mesto	mag. Zdenka Kramar – nosilka ukrepa KGZ NM	07 373 05 74 zdenka.kramar@kgzs-zavodnm.si
KGZS Zavod Ptuj Ormoška c. 28, 2250 Ptuj	Felicita Domiter – nosilka ukrepa KGZ PT	02 749 36 39 felicita.domiter@kgz-ptuj.si

Visoka starost brkinske žganjekuhe

Kmetijsko-obrtni sejem v Ilirski Bistrici

Milena Štolfa, KGZS – Zavod Nova Gorica
andreja.krt@kgzs.similena.stolfa@go.kgzs.si

V Ilirski Bistrici že vrsto let konec septembra občina Ilirska Bistrica v sodelovanju s TIC Ilirska Bistrica, Društvom za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom, Kmetijsko gozdarskim zavodom Nova Gorica in Društvom brkinskih sadjarjev organizira regijsko kmetijsko tržnico. Letos so jo poimenovali Kmetijsko obrtni sejem.

V soboto, 22. septembra, je bil v okviru prireditve organiziran posvet Stanje in trendi kmetijstva na Primorskem, na prireditvenem prostoru pa je bil poleg stojnic tudi razstavnici kotiček – prikaz žganjekuhe, degustacija žganj, razstava jabolk, hrušk in sliv. Nosilna tema prireditve je bila letos »110 let žganjekuhe v Brkinih«, saj je bilo leta 1908 podeljeno prvo dovoljenje za kuhanje žganja v Brkinih, katerega lastnica je Elvira Miše iz Sabonj. Njen pranon Jozef Šlosar je po prejetju »Izvidnega razpredela« za žganjarno lahko kupal žganje. Danes to poslanstvo nada-

lje Elvirin sin Matjaž Miše, ki je tudi predsednik Društva brkinskih sadjarjev. Zaradi pomembnosti ohranitve žganjekuhe in geografsko zaščitenega žganja Brkinski slivovec upamo, da se bo s tradicijo žganjekuhe nadaljevalo.

Žganje na oceni

V okviru prireditve v Ilirski Bistrici smo pri Kmetijsko gozdarskem zavodu Nova Gorica v sodelovanju z Društvom brkinskih sadjarjev tudi v letošnjem letu organizirali ocenjevanje žganj. Pridelovalci oz. ljubitelji žganj, ki so letos dali vzorce v oceno, so bili iz občin Ilirska Bistrica, Pivka, Hrpelje-Kozina, Piran in Ajdovščina.

Kar 34 vzorcev žganj v štirih kategorijah – sadna žganja, slivova, brinjevci in posebna žganja je ocenjevala tričlanska strokovna komisija iz Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica, katere predsednica je bila Milena Štolfa, poleg pa še članica Danijela Volk in član

Aleks Dariž. Da je vse potekalo kot mora, je skrbela Mirjam Furlan.

Komisija je ocenjevala po pravilniku, ki določa 20-točkovni sistem, kjer se ocenjuje čistost, aroma, okus in harmoničnost.

Za zlato priznanje je bilo potrebno doseči 18,00 do 20,00 točk, za srebrno 16,5 do 17,99 točke in za bronasto 15,00 do 16,49 točke.

Bilo je podeljenih kar 22 zlatih priznanj, 5 srebrnih in 4 bronasta, kar priča o visoki kakovosti žganj. Od prvih ocenjevanj pa do danes je viden velik napredek, saj žganj z napakami skoraj ni več. Ocenjevanja niso namenjena le prejemanju priznanj, pač pa tudi dajanju informacij pridelovalcu o morebitnih napakah posameznega vzorca in svetovanju o odpravi le-teh.

Med posameznimi kategorijami je komisija izbrala žganja z najvišjo oceno in pridelovalcem podelila poleg zlatih priznanj še posebne plakete.

Med sadnimi žganji je najvišjo oceno dosegla viljamovka Franca Jelušiča iz Slop, med posebnimi žganji je bilo najboljšo grozdno žganje iz sorte muškata Milana Brčina iz Portoroža, naj-

Podeljenih je bilo kar 22 zlatih priznanj, 5 srebrnih in 4 bronasta, kar priča o visoki kakovosti žganj.

boljši brinjevec je pridelal David Gvardjančič iz Račic, med slivovimi žganji pa je bilo najboljšo žganje Angela Segulina iz Slop.

Vsi so poleg priznanj prejeli tudi priložnostno darilo – posebno polnitev slivovca iz Brkinov in kozarček ob obele-

žitvi 110-letnice žganjekuhe v Brkinih. Po podelitvi priznanj so obiskovalci lahko vsa ocenjena žganja tudi poskusili.

Nove tehnike in prakse

Usposabljanje v ekološkem kmetovanju za kmetijsko svetovalno službo

Maja Klemen Cokan, KGZS – Zavod Celje
maja.klemencokan@ce.kgzs.si

Kmetijski svetovalci iz vse Slovenije smo se množično udeležili usposabljanja s področja Ekološkega kmetovanja v začetku oktobra na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede (v organizaciji sodelavcev Katedre za ekološko kmetijstvo, poljščine, vrtnine in okrasne rastline) z naslovom Nekateri nove teh-

tem seminarju sem slišala stavke: »Liebigov zakon je mimo.« V izobraževanjih za kmetijsko duhovno znanost sem si zamislila to resnico, pa me je v praksi službe vedno premagala teoretična plat zahtevane analize tal in gnojilni načrt. Redno sem se trudila te načrte izdelovati, pa sem vedela, da so samo

stlin, je rastlinam na lahkih tleh (volumska masa 1 kg/dm³) ob 5 mg/100 g suhe snovi tal (nizka založenost A) v tej plasti na voljo 150 kg/ha hranila, pri optimalni ali C založenosti z 20 mg/100 g pa celo 600 kg/ha! Koliko dostopnih hranil torej čaka rastlino, da jih samo vzame, če je rodovitnost tal zadovoljiva (zrak, voda, organska snov, minerali tal) in le-ta niso zbita? Ob upoštevanju agroekoloških pogojev je le od našega ravnanja odvisno, kaj in koliko bo izkoriščenega.

Potrditev ideje pogostejše mehanske obdelave tal (npr. že eno česanje pomladanske rasti strnega žita sprostí nekaj kg N in pospeši spomladansko rast, 3–4-kratno okopavanje skozi vso rastno dobo npr. krompirja ali druge okopavine pa celo do 60 kg/ha). Zanimiv je bil tudi predlog gradnje humusa v tleh z valjanjem prekrivnega posevka, ki ostane kot zastirka v primerjavi z rezanjem in vzpostavljanjem kompostiranja npr. mešanice rastlin (za podor bi se glasil konvencionalni jezik). Po uporabi valjarja rastlinske odeje (roller crimper) v tem primeru lahko sledi setev v reže npr. nakaljenih oljnih buč ali presa- janje sadike oljnih buč in drugih rastlin.

Od vsega me je najbolj navdušil pedagoški učni pripomoček za razumevanje bilance humusa v tleh, ki so ga po nemških izhodiščih izdelali sodelavci BOKU z Dunaja.

Utrinek s predavanja (Foto: M. Jakop)

nike in pristopi v praksi ekološkega poljedelstva.

Že naslovi predavanj na vabilu so bili vabljivi, seveda pa same vsebine v živo, ki so jih izvajalci popestrili tudi z zanimivimi interaktivnimi orodji – npr. Mentimeter. Že vsa leta me muči ideja Liebigovega zakona, katero »umno« izvajamo in kmetovalcem dopovedujemo, kako pomembna je. Na

zapis na papirju. S tem izobraževanjem sem si potrdila, da je rodovitnost, gradnja humusa v tleh ali vsaj vzdrževanje prvobitne količine humusa najpomembnejše.

Navdihnila me je potrditev založenosti tal A, B ali C. Če izračunamo iz površine 10.000 m² ali 1 ha odeje ornice 20 cm oz. do globine 30 cm, kjer je večina koreninskega sistema ra-

Ravnajte skrbno z antibiotiki

Uporaba antibiotikov pri živalih lahko prispeva k pojavu odpornih bakterij

Antibiotiki so protimikrobna zdravila, ki so danes ključnega pomena za obvladovanje in zdravljenje bakterijskih okužb ljudi in živali. Po večkratnem izpostavljanju določenemu protimikrobnemu zdravilu (antibiotiku) se mikrobi lahko tako prilagodijo in spremenijo, da ob zdravljenju antibiotikom preprečijo njihovo učinkovito delovanje, da bi razmnoževanje mikrobov ustavili ali jih uničili. Ko bakterije oz. mikrobi razvijejo odpornost proti antibiotikom, so ti neučinkoviti in ne zdravijo več. To stanje se imenuje odpornost bakterij in/ali mikrobov proti protimikrobnim zdravilom ali, na kratko, mikrobna odpornost.

Uporaba antibiotikov pri živalih lahko prispeva k pojavu odpornih bakterij, ki se na ljudi prenašajo z neposrednim stikom ali prek živil v prehranski verigi. Ključno vlogo pri zagotavljanju hrane za vedno večje potrebe ljudi na našem planetu imate imetniki živali za proizvodnjo hrane, kar je velika odgovornost pri zagotavljanju oskrbe potrošnikov z varnimi kmetijskimi proizvodi ob nenehni skrbi za zdravje in dobrobit rejnih živali.

Antibiotiki so vedno manj učinkoviti zaradi prekomerne rabe in nepravilne uporabe. Ker se je razvoj novih antibiotikov ustavil ali vsaj ni dovolj hiter, je v zadnjem obdobju po vsem svetu postal vse večji problem naraščajoča odpornost bakterij proti njim. Zato moramo s skupnimi prizadevanji obvarovati učinkovitost antibiotikov, ki so na voljo.

Ukrepite še danes, da obvarujete učinkovitost antibiotikov v prihodnosti

Naloga rejcev živali je, da izvajate ukrepe dobrih praks reje in oskrbe živali, biovarnostne ukrepe, in da z ustreznimi higienskimi ukrepi skrbite za preprečevanje vnosa in prenosa okužb ter upoštevate druge dobre prakse upravljanja in ravnanja s kmetijskim gospodarstvom.

Imetniki živali pripravite načrt zdravstvenega varstva svojih živali, skupaj z veterinarjem, ki skrbi za zdravstveno oskrbo živali, na podlagi katerega boste svoje živali zaščitili pred okužbami. Zato uporabljajte antibiotike samo, če jih predpiše veterinar, natančno upoštevajte navodila o odmerjanju zdravil in upoštevajte predpisano dolžino zdravljenja – četudi žival že izgleda zdrava. Prav tako antibiotike pridobivajte samo iz pooblaščenih virov, ki lahko zagotavljajo tudi kakovost zdravil (veterinar, lekarna), in vodite ustrezne pisne evidence vseh protimikrobnih zdravil, uporabljenih na gospodarstvu, ter vseh rezultatov laboratorijskih preiskav in analiz.

Skupaj moramo zagotavljati odgovorno in preudarno rabo protimikrobnih zdravil pri živalih, da ohranimo njihovo razpoložljivost in učinkovitost ter s tem ohranimo zdravje in dobrobit ljudi in živali.

Za ohranjanje zdravja živali je prednostno treba zagotavljati ustrezno dobro rejo in oskrbo živali, izvajati biovarnostne ukrepe, potrebna cepljenja ter dobre higienske prakse.

Vedeti morate, da je razvoj odpornosti proti protimikrobnim zdravilom – antibiotikom naravna in neizbežna posledica zdravljenja ljudi in živali s temi protimikrobnimi zdravili. Pretirana, nepremišljena

dr. Anton SVETLIN, UVHVVR, anton.svetlin@gov.si

JESENSKI HIŠNI SEJEM

POSEBEJ PRIVLAČNE UGODNOSTI
OB NAKUPU TRAKTORJEV IZ ZALOGA

POPUST PRI NAKUPU NADOMESTNIH DELOV
IN OB NAROČILU NA SERVISNE STORITVE

POPUSTI OB NAKUPU
GRADBENE MECHANIZACIJE

UGODNE POSEZONSKE
CENE BALIK

VABLJENI 9. IN 10. NOVEMBRA OD 9. DO 16. URE V PE ŠTORE.

ITRO, d.o.o., PE Store • Tel. (03) 780 57 12 (14, 15) • www.newholland.si

Za sožitje med generacijami

Letošnji sejem Agra v Gornji Radgoni je potekal v znamenju mladih.

Robert Peklaj, KGZS
robert.peklaj@kgzs.si

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

»Če bomo cenili delo na podeželju, bodo tako mladi, ki kmetije prevzemajo, kot stari, ki kmetije predajajo, želeli ohraniti kmetijo, saj bodo imeli zagotovljeno socialno varnost. Tako bomo ohranili poseljenost in obdelanost slovenskega podeželja,« je v uvodnem pozdravu na odprtju že 56. sejma Agra v Gornji Radgoni poudaril Cvetko Zupančič, predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS). Dodal je še, da je imela tudi letos zbornica pomembno vlogo pri organizaciji in vsebinskem programu sejma, saj že vrsto let prilaga-

Pomen nove SKP za slovensko kmetijstvo in mlade kmete

Na 56. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA je bil tork v znamenju Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Predsednik KGZS Cvetko Zupančič je na osrednjem dogodku pozdravil prek sto zbranih članov zbornice, kmetijskih svetovalcev in sodelavcev ter visokih gostov, med njimi tudi predsednika Državnega zbora RS in takrat še ministra za kmetijstvo mag. Dejana Židana, predsednika Združne zveze

Letos se je prvič predstavilo tudi Društvo rejcev vodnih živali.

stva, pa tudi strniti vrste in složno nastopiti v dobro slovenskemu kmetu in podeželju,« je zaključil. Direktor KGZS Branko

čij je težko pripraviti univerzalen model. »Kljub temu da Bruselj želi zmanjšati sredstva, sem prepričan, da bitka še ni končana. Ne pristanite na znižanje, bodite vztrajni,« je spodbudno nagovoril prisotne članke KGZS ter izpostavil pomen vzpostavitve dialoga. »S KGZS nismo imeli vedno enakega mnenja, smo pa vzpostavili dialog in iskali skupne rešitve. Ko se dela državna politika, je treba spraševati tiste, ki zastopajo vse kmete, in v Sloveniji je to Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije. V Sloveniji je premalo sodelovanja, saj želja, da skupaj naredimo več, še ni prisotna. Zato je organizacija, ki zastopa 100.000 ljudi, dobra za državo in še boljša za podeželje,« je še povedal minister, ki je nedavno prevzel funkcijo predsednika Državnega zbora, in zaključil, da je tudi za podeželje koristno imeti močnega zaveznika v Državnem zboru. »Zaveznika, ki ima vrata odprta, in verjamem, da je podeželje temelj države in slovenskega naroda.«

neposrednih plačil in 15 % sredstev PRP za Slovenijo nesprijemljivo. KGZS zato pričakuje od Vlade RS, da v pogajanjih na ravni Evropske unije zagovarja skupno financiranje kmetijske politike in zagotovi zadosten proračun. V primeru zmanjšanja evropskega denarja pričakuje financiranje iz nacionalnih sredstev. Pridelava hrane

Podpisan sporazum o prašičereji

Na 56. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA so predstavniki GZS-Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij, Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije in Združne zveze Slovenije podpisali dogovor o sodelovanju na področju prašičereje.

GZS-ZKŽP, KGZS in ZKS s tem dogovorom o sodelovanju potrjujejo medsebojni interes za izboljšanje konkurenčnosti prašičerejskega sektorja v Sloveniji. Podpisniki dogovora o sodelovanju ugotavljajo, da je sodelovanje med GZS-ZKŽP, KGZS in ZKS ključno za izboljšanje konkurenčnosti sektorja, tehnološki napredek, povečanje stalaža živali ter ohranjanje kakovosti. Zato si bo vsak po svojih močeh in v okviru svojih pristojnosti prizadeval za uresničevanje ciljev, določenih s tem dogovorom o sodelovanju. Cilje bodo uresničevali predvsem z izboljšanjem poslovnega sodelovanja, vzpostavitev in nadaljnjo krepitvijo partnerstva ter prizadevanji za povečevanje konkurenčnosti slovenskega

Vsako leto naš razstveni prostor obiščejo tudi pomembni gostje.

jamo naš program aktualnim temam in razmeram v kmetijstvu. Tako smo letos na osrednjem dogodku ob dnevu zbornice v torek, 28. avgusta, predstavili naše predloge za izhodišča pogajanj glede nove skupne kmetijske politike 2020–2027.

Sicer pa je bilo tako odprtje sejma kot sam sejem posvečen mladim na podeželju. Temu primerno je bil prilagojen program sejma. Tudi v programu zbornice smo poudarek dali temam, ki so povezane z mladimi. Tako smo bili v ponedeljek soorganizator srečanja mladih strokovnjakov s področja kmetijstva in agroživilstva, pripravili smo predavanje o podeželju kot priložnosti za mlade kmete in nova delovna mesta, na psvetu Sladkorna pesa nas povezuje pa je bil predstavljen uspešen primer povezovanja pridelovalcev kot priložnosti za mlade kmete.

Na sejmu smo podelili nekaj priznanj. Tako so nagrade prejeli govedorejci in tudi najboljše prašičereje so prišle na svoj račun. Že tradicionalno na sejmu podelimo priznanja najboljšim kmetijam iz natečaja S kmetije za Vas. Ves čas sejma se je zbornica predstavljala na velikem razstavnem prostoru v hali B, kjer ste si lahko ogledali naše delo in se pogovorili z nami.

Slovenije Petra Vriska, direktorja Kmetijske zbornice avstrijske Koroške Hanzija Mikla. »Zbrani smo vsi tisti, ki smo odgovorni za slovensko kmetijstvo,« je povedal Zupančič in odprl problem namere Evropske komisije glede nižanja sredstev za Skupno kmetijsko politiko (SKP). Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije se je aktivno vključila v pripravo predlogov glede potrebnih sprememb nove SKP. »Pred nami je sedem zahtevnih let, če želimo ohranjati podeželje, bo dela ogromno in še več. Treba bo priti do dogovora, ki bo zagotavljal stabilen položaj kmetij-

Ravnik, ki je povzel aktivnosti zbornice glede priprave stališč na predlog Evropske komisije glede SKP 2021–2027, je povedal, da le-ta po njegovem mnenju prinaša priložnost tudi mladim kmetom, a bo treba kar nekaj sodelovanja za vzpostavitev učinkovitega mehanizma.

Bitka za sredstva EU še ni izgubljena

Po mnenju Dejana Židana je priprava nove SKP v Sloveniji težka, ker je poleg načrtovanja pridelave hrane treba doseči tudi okoljske in socialne cilje. Zaradi raznolikosti obmo-

Na tradicionalnem dnevu zbornice smo predstavili naše aktivnosti glede sprememb SKP.

KGZS je podpisnica sporazuma o prašičereji.

je tako nacionalnega kot evropskega pomena, kar je treba upoštevati predvsem na območjih, kjer se le-ta zmanjšuje. Zaradi tveganja v kmetijstvu zbornica predlaga spremembo načina sofinanciranja zavarovanja ter uvedbo sistemskih shem za pomoč sektorjem v težavah.

Zbornica med drugim predlaga, da se pred uvedbo na posameznih kmetijah preveri ustreznost teh ukrepov. Glede medgeneracijske politike zbornica zagovarja dosedanje ukrepe, pri katerih se vstopni pogoji ne smejo spreminjati. Pri tem naj ima večjo težo obseg kmetijske pridelave in prireje. Drugače pa prinaša predlog nove SKP številne priložnosti mladim kmetom, a bo treba kar nekaj sodelovanja za vzpostavitev učinkovitega mehanizma.

V razpravi so prisotni izpostavili nekatere predloge, med drugim pomen medgeneracijskega sodelovanja in obstoja malih kmetij na hribovitih območjih, kmetijska plačila nameniti zgolj tistim, ki zemljo v resnici obdelujejo, ter dajati večji poudarek kmetijstvu kot pridelovalcu hrane. Pa tudi željo, da naj se nova vlada zaveda pomena kmetijstva in zagotovi zadostna sredstva zanj.

prašičerejskega sektorja. Glavni cilji dogovora o sodelovanju so predvsem: povečanje števila tekačev s 115.000 na 180.000, povečanje letnega zakola pitancev na 300.000, vzpostavitev masnih bilanc, ohranjanje kakovosti slovenskega prašičerejskega mesa ter da prašičereja postane ekonomsko zanimiva panoga.

David Skornšek, predsednik sekcije prašičerejev pri GZS-ZKŽP in direktor družbe Farme Ihan d.d., je ob tej priložnosti povedal: »Kot pobudniki podpisa dogovora si bomo prizadevali za razvoj panoge in dvig samooskrbe slovenskega svinjskega mesa.« Peter Vriska, predsednik Združne zveze Slovenije, je dejal: »Cilje bomo uresničevali predvsem z izboljšanjem poslovnega sodelovanja, vzpostavitev in nadaljnjo krepitvijo partnerstva ter prizadevanji za povečevanje konkurenčnosti slovenskega prašičerejskega sektorja.« Cvetko Zupančič, predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije, pa je dodal: »Čeprav je memorandum kratek, je bila pot do njega dolga in je zahtevala kar nekaj dogovarjanj in usklajevanj. Je pa prvi korak k boljšemu sodelovanju v korist slovenske prašičereje.«

Razstave, ocenjevanja in priznanja

Na sejmu Agra smo podelili kar nekaj priznanj, tako živalim, njihovim rejcem in izbranim kmetijam

Robert Peklaj, KGZS
robert.peklaj@kgzs.si

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Razstave živali na sejmu, na čelu z razstavo govedi, so vedno eden od glavnih magnetov, ki privabljajo obiskovalce na sejem. Tudi letos ni nič drugače, zato ne čudi, da so bile tribune v maneži ob razglasitvi rezultatov nabit polne.

Tako so razglasili najboljše ocenjene telice rjave, lisaste in črno-bele pasme, ki so jih za razstavo odbrali strokovnjaki službe za kontrolo in selekcijo v živinoreji pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije ter predstavniki rejskih organizacij.

Lisasta pasma:

- Vita, kmetija Kaiser, Šentovec pri Slovenski Bistrici
- Vepa, kmetija Selinšek, Starše
- Fanta, kmetija Kuzma, Skakovci pri Cankovi
- Črno-bela pasma:
- Samara, kmetija Dolenc, Vrbnje pri Radovljici
- Bilbi-P, kmetija Napotnik, Topolšica

- SI 84936206, kmetija Vasle, Zakl pri Gomilskem Rjava pasma:
- Dorianna, kmetija Napotnik, Topolšica
- SI 84680572, kmetija Dular, Cegelnica pri Novem mestu
- Seva, kmetija Dežman, Kandrše pri Vačah

Poleg ocenjenih in predstavljanih živali so bili na sejmu prisotni še kmetija Suhadolnik iz Krnice pri Lučah s pasmo angus, kmetija Žužek z Jelovca pri Boštanju s pasmo šarole, lisasto pasmo v mesnem tipu je zastopala kmetija Kovač iz Palčja pri Pivki, dojitelj lisaste pasme je prispevala kmetija Virk iz Čeč

Traktor po izbiri mladih kmetov

Ker je bil letošnji sejem Agra še posebej posvečen mladim kmetom, so pred priznanji mednarodnega ocenjevanja kmetijske mehanizacije in opreme podelili tudi posebno priznanje letošnjega sejma: »Traktor po izboru mladih kmetov 2018«. Naziv je prejel traktor Fendt 313 Vario.

pri Trbovljah, kmetijsko-gozdrski zavodi Murska sobota, Ptuj in Ljubljana pa so tradicionalno postavili na ogled plemenske bike.

Zlato priznanje prejelo posestvo Steyer

Na dnevu Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki je potekal 28. avgusta na 56. kmetijsko-živliskem sejmu AGRA, so razglasili rezultate 23. akcije S kmetije za Vas. Priznanja akcije, katere namen je širitev promocije pozitivnih praks slovenskih kmetij pri trženju pridelkov in izdelkov, so prejeli:

- Posestvo Steyer, Danilo Steyer, Plitvica, Apače (zlato priznanje)
- Eko kmetija Urška, Urška Topolšek Planinšek, Križevci, Stranice (posebno priznanje za nove pristope)
- Kmetija Krevh, Danica Krevh, Podgorje pri Slovenj Gradcu (srebrno priznanje)
- Kmetija Paldauf, Igor Paldauf, Vučja vas,

Dobitniki priznanj S kmetije za vas

Križevci pri Ljutomeru (srebrno priznanje)

- Domačija Firbas, Bojan Firbas, Cogetinci, Cerkevjak (srebrno

Primskovo (srebrno priznanje)

- Vinogradništvo in kmečki turizem Erniša, Janez Erniša, Suhi vrh, Fokovci

Naj mladi vinar

Letos so na Agri prvič izbirali najboljšega mladega vinarja. Sodelovali so lahko vinarji, stari do 40 let, nosilci dejavnosti na kmetiji, na ocenjevanje pa so morali prijaviti najmanj tri vzorce vina. Največ točk je pri ocenjevanju dosegel Matej Colja s Coljave na Krasu (več o njem v reportaži na strani 16).

- priznanje)
- Turistična kmetija Grobelnik, Jakob in Ana Šušterič, Podvrh, Zabukovje (srebrno priznanje)

(bronasto priznanje)

- Kmetija Pr' Benk, Matjaž Porovne, Poženik, Cerklje (bronasto priznanje)

Zgledne reje

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je v sodelovanju s Slovensko zvezo prašičerejcev v sredo, 29. avgusta, na sejmu Agra v Gornji Radgoni podelila

priznanja za vzorčne kmetije in vzrejna središča ter posebno zahvalo za dolgoletno sodelovanje v rejskem programu.

Vzorčne kmetije

- Zlato priznanje: kmetija Brumec, Slovenska Bistrica
- Srebrno priznanje: kmetija Slavič, Sveti Jurij ob Ščavnici
- Bronasto priznanje: kmetija Mikola, Puconci
- Vzrejna središča
- Zlato priznanje: kmetija Galunder, Veržej
- Srebrno priznanje: kmetija Kuzmič, Rogaševci
- Bronasto priznanje: kmetija Kacijan, Pragersko
- Posebno zahvalo za dolgoletno sodelovanje v rejskem programu je prejela kmetija Černel iz Sv. Jurija ob Ščavnici.

Podpora povezovanju

Povezovanje prek skupin ali organizacij proizvajalcev – ključ do boljšega tržnega položaja proizvajalca v kmetijstvu in gozdarstvu

Pestrost slovenskega podeželja in kmetijstva se odraža v velikem številu kmetijskih proizvodov kot tudi kmetijskih praks. Kmetje so se v Sloveniji tradicionalno povezovali v zadruge, s tem pa so prispevali k lastni ekonomski varnosti. Na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP) se zavedamo pomena dohodkovne stabilnosti kmetij. Hkrati se zavedamo tudi tega, da so primarni proizvajalci pogosto najšibkejši člen v verigah vrednosti, zato stremimo k spodbujanju povezovanja primarnih proizvajalcev.

Novost PRP 2014–2020 v podpori povezovanju proizvajalcev v kmetijstvu in gozdarstvu

MKGP za namen združevanja vzpostavlja ukrep M9.1 Ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju, sofinanciran iz Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 (v nadaljevanju: PRP 2014–2020), za katerega

sredstva prispevata Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in proračun Republike Slovenije.

Bistveno pri tem ukrepu je, da je upravičenec do podpore »skupina ali organizacija proizvajalcev«, ki je pravna oseba, ki ji priznanje podeli MKGP v skladu s **Pravilnikom o priznanju skupine proizvajalcev za skupno trženje** (Uradni list RS, št. 23/18), **Pravilnikom o organizacijah proizvajalcev v sektorju prašičjega mesa** (Uradni list RS, št. 60/16), **Pravilnik o organizacijah proizvajalcev v sektorju prašičjega mesa** (Uradni list RS, št. 60/16) ter **Pravilnik o priznanju organizacij proizvajalcev in združenj organizacij proizvajalcev v sektorjih sadje in zelenjava, oljčno olje in namizne oljke ter hmelj** (Uradni list RS, št. 19/18 in 64/18).

To pomeni, da mora skupina ali organizacija proizvajalcev pred vložitvijo vloge na javni razpis najprej pridobiti priznanje s strani MKGP.

V skupino proizvajalcev

Avtor fotografije: J. Verbič

ali organizacijo proizvajalcev se lahko v skladu s prej navedenimi pravilniki združijo kmetje oziroma pridelovalci, ki skupaj izpolnjujejo pogoje, določene s posameznimi predpisi. Ključni pogoji so med drugim opredeljena pravila medsebojnega sodelovanja, skupina ali organizacija pa mora izpolnjevati tudi minimalni proizvodni obseg priznanega proizvoda ter imeti najmanj predpisano število članov.

Skupina ali organizacija proizvajalcev, ki je bila priznana s strani MKGP, se lahko poteguje za nepovratna finančna sredstva na 1. javnem razpisu, ki je od 28.09.2018 objavljen v okviru prej navedenega ukrepa PRP 2014–2020 (ukrep M9.1). Ključni pogoji za pridobitev finančne podpore so opredeljeni v Uredbi o izvajanju podukre-

pa Ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (Uradni list RS, št. 28/18).

Ta uredba določa, da se podpora posamezni skupini ali organizaciji proizvajalcev dodeli za obdobje petih let od datuma priznanja. Sredstva se izplačajo na podlagi letnega zahtevka za izplačilo sredstev. Plačilo se izvede v obliki pavšala do vrednosti 25.000 evrov na skupino proizvajalcev in 50.000 evrov na organizacijo proizvajalcev letno v obdobju največ petih let. Skupaj torej lahko posamezna skupina proizvajalcev pridobi do največ 125.000 evrov, posamezna organizacija pa 250.000 evrov podpore.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Znesek podpore se izračuna na podlagi letnega prihodka od prodaje, ki ga je skupina ali organizacija proizvajalcev ustvarila v predhodnem koledarskem letu. Izračun je predpisan v padajočih deležih (10 %, 9 %, 8 %, 7 %, 6 %), ki se izračunajo od vrednosti tržne proizvodnje. Razlika glede izračunavanja višine pavšalnega plačila je v prvem letu, ko skupina ali organizacija še nima skupnega trženja, zato se v prvem letu vrednost tržne proizvodnje izračuna na podlagi povprečne letne vrednosti tržne proizvodnje tega proizvođa vsakega izmed članov (v obdobju treh ali petih let, čez gre za gozdarski sektor) pred letom priznanja.

V celotnem programskem obdobju 2014–2020 je izvajanju navedenega ukrepa namenjenih 2,2 milijona evra javnih sredstev.

Skupine in organizacije proizvajalcev bodo primarnim proizvajalcem omogočile lažji vstop na trg in sistematično graditev trženskih kanalov. Izpolnjevanje ciljev poslovnega načrta pa jih vodi skozi proces načrtnega dela tako z potrošniki kot tudi z drugimi udeleženci na področju prodaje primarnih proizvodov, dolgoročno pa kmetu prinaša večjo prihodkovno stabilnost, s tem pa omogoča trajnejši in stabilnejši razvoj kmetij in sektorjev.

Za vsebino je odgovorno Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je tudi Organ upravljanja, določen za izvajanje PRP 2014–2020. Koordinacijo objave in financiranje je izvedla Mreža za podeželje iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in proračuna Republike Slovenije.

PROGRAM RAZVOJA PODEŽELJA
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Festival slovenskega sira – krona slovenskega sirarstva

Združenje kmečkih sirarjev Slovenije je ob dvajseti obletnici podelilo deset priznanj za prispevek k razvoju sirarstva na slovenskih kmetijah. Posebno priznanje za življenjsko delo je prejel Danijel Čotar, ostala priznanja so prejeli Irena Orešnik, Rafko Novak, Monika Ravnik, Majda Tumpej, Tatjana Čop, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj ter Služba za podporo živilsko-predelovalni industriji in promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov pri MKGP. Posthumno so priznanje podelili Vladimirju Tumpeju.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

Kmečki sirarji Slovenije so odlični primer, kaj vse je možno narediti, če se zavedaš pomena skupnega delovanja v smislu pridobivanja in prenosa znanja ter sodelovanja. »Dvajset let dela je pomembno vplivalo na izjemno raznovrstnost kmečkih sirov v Sloveniji. To raznolikost okusov in uporabo prvovrstnih domačih sirov na mi-zah slovenskih porabnikov in najuglednejših lokalnih kulinar-ričnih ponudnikov smo slovenski kmečki sirarji predstavili na Festivalu slovenskih sirov 2. oktobra na Brdu pri Kranju,« pravi predsednik združenja Milan Brencce. Zgodba se je začela leta 1998, ko se je združila skupina sirarjev, predelovalcev mleka na kmetijah, in nastalo je Združenje malih sirarjev. Sedež združenja je od začetka na KGZS - Zavodu Ptuj. Vanj je danes včlanjenih več kot sto kmetij, ki se ukvarjajo s predelavo mleka. Člani združenja so z območja cele Slovenije in so dejavni na področju izobraževanja, spodbujanja sirarske dejavnosti

na kmetijah, dviga kakovosti izdelkov in skupne promocije. Združenje je aktiven sogovornik pri pomembnih zakonskih podlagah, ki urejajo delo sirarjev, in je član Evropskega združenja kmečkih in obrtnih sirarjev (FACE).

Med zadnje večje dosežke štejejo sodelovanje pri pravi sheme Izbrana kakovost Slovenije. »Tu smo uspeli, da naši izdelki nosijo poseben znak Izbrana kakovost Slovenije – kmečki. S to oznako označujemo izdelke, ki poleg skupnih meril – izjemne mikrobiološke kakovosti in svežine mleka – zagotavljajo lokalnost, kar pomeni lastno mleko ali od kupljeno od največ 15 kmetij v polmeru 25 km ter tradicionalno predelavo, kar pomeni, da so siri izdelani iz surovega mleka, fermentirani izdelki pa iz nehomogeniziranega mleka,« dodaja podpredsednica združenja Monika Ravnik.

Načela delovanja

Da združenje kmečkih sirar-

jev Slovenije deluje po nekaterih osnovnih načelih, ki ga delajo nekoliko posebnega, drugačnega od ostalih podobnih združenj, meni specialist za predelavo mleka na KGZS – Zavodu Ptuj in strokovni tajnik Združenja kmečkih sirarjev Slovenije Stane Levart. »V združenju se članstvo, poleg letne članarine, povezuje predvsem prek prijateljstva med člani. Znanja in izkušnje si člani med seboj nesebično delijo. Med njimi prevladuje zavest, da le dober sirar uspeva in s tem delo dobro reklamira kmečkemu sirarstvu in vsem kmečkim sirarjem. Članstvo je živo in aktivno pri iskanju novih znanj, redna izobraževanja doma in v tujini so stalnica. Novi člani, ki prihajajo, imajo odlične mentorje in vzornike. Med člani združenja so primeri, ki vlečejo. Člani medsebojno gojijo potrebno spoštovanje.« Pravi še, da člani združenja dajejo velik pomen promociji kmečkih mlečnih izdelkov. »Upravičeno smo ponosni na shemo Izbrana kakovost Slovenije »kmečki«. Ponosni na lepe, lično urejene sirarske obrate na kmetijah in z vese-

ljem opazujem trend naraščanja kmečkih sirarn tudi v regiji, kjer je prej vladalo zatišje.«

Vloga Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Združenje kmečkih sirarjev Slovenije je eno izmed najbolj aktivnih združenj, ki delujejo samostojno, ob podpori Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. »Združenje, ustano-

Vodič dobre higienske prakse za predelavo mleka. Ko je bil le-ta potrjen s strani takratne uprave za veterinarstvo, je bila to nova prelomnica na področju kmečkega sirarstva. Predvsem zato, ker so postala zakonska pravila enako razumljena za nadzor in predelovalca.

Sočasno so vzniknile pospeševalne promocijske aktivnosti kmečkih sirarjev: leta 2005 je potekal prvi praznik sira na Pogačarjevem trgu z ocenjeva-

»Kmečki siri so tisti, ki danes zasedajo posebno mesto v gastronomiji in pridobivajo vrednost pri potrošniku, kar dokazuje tudi Festival slovenskega sira na Brdu pri Kranju. Vstop Slovenije v Evropsko unijo in prevzem evropske zakonodaje je pomenil začetek novega obdobja. Vesel sem, da je sistem Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije skupaj z Združenjem kmečkih sirarjev znal poiskati in umestiti znanje domačih in tujih strokovnjakov,« je v svojem uvodnem pozdravu na slavnostni akademiji ob dvajseti obletnici Združenja kmečkih sirarjev povedal predsednik KGZS Cvetko Zupančič in zaključil z besedami: »Čestitke vsem, ki delate v tej nadvse zahtevni kmetijski panogi, čestitke Združenju kmečkih sirarjev Slovenije za dvajset let dela in izjemnega sodelovanja, ki kaže, kaj vse je možno narediti, če se zavedaš pomena skupnega delovanja, in uspešno delo naprej.«

vljeno pod imenom Združenje malih sirarjev, se je ob desetletnici preimenovalo v kmečke sirarje in s tem jasno opredelilo način dela,« pravi predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Cvetko Zupančič. Med skupnimi dosežki zadnjih dvajsetih let izpostavlja sodelovanje pri iskanju rešitev tehnoloških problemov in različnih interpretacij zakonodaje v sirarnah pri predelavi mleka, številna izobraževanja in prenos znanja v sodelovanju z mednarodnimi strokovnjaki, prevzem evropske zakonodaje in začetek novega obdobja z vstopom Slovenije v Evropsko unijo: »Ker vrata se niso odprla le za trgovino, temveč tudi za znanje, dobre prakse in postavljanje novih sistemov ter nove možnosti za zagon predelave na kmetijah.«

Velik napredek v smislu pospeševanja predelave mleka na kmetijah in reševanja sprotih težav, s katerimi so se sirarji srečevali, je pomenilo imenovanje in delo specialistke za predelavo mleka za celo Slovenijo. Strokovne službe KGZS so v sodelovanju s sirarji pripravile

njem sira, ki ga je strokovno in finančno podprla KGZS.

Festival slovenskih sirov, stopnica naprej v prepoznavnosti

Praznik sira je bil podlaga za prvi Festival slovenskih sirov, ki je 2. oktobra potekal v Kongresnem centru na Brdu pri Kranju. Na njem je trideset kmečkih sirarjev iz cele Slovenije ponudilo v pokušanje in nakup po tri izbrane vrste sirov. Na predstavitvi so se jim pridružile tudi nekatere slovenske mlekarne. Vzoredno so potekale kulinarične delavnice na temo uporabe sirov pri pripravi jedi.

Obisk festivala je bil izjemen. Od poldneva do devetnajste ure je sire slovenskih kmečkih sirarjev pokušalo okoli tisoč obiskovalcev in večina od njih se je tudi odločila za nakup sirov v skupni priložnostni trgovini. Kulinarične delavnice so bile razprodane, udeleženci pa zelo zadovoljni, saj so bili deležni tako malih skrivnosti kuharskih mojstrov kot izjemnih

okusov različnih jedi. Festival so sirarji zaključili na slavnostni akademiji ob dvajseti obletnici, na kateri sta bila slavnostna govorca Milan Brencce, sedanjí predsednik Združenja kmečkih sirarjev Slovenije, in Irena Orešnik, ki je Združenje vodila od ustanovitve leta 1998 do leta 2008.

O pomenu združevanja in hvaležnosti do prednikov

»Združenje kmečkih sirarjev Slovenije temelji na prostovoljnem povezovanju in delovanju kmečkih sirarjev. Ne glede na to, da so v združenju člani, ki se s sirarstvom ukvarjajo že trideset let in več, smo v združenju tudi taki, in čedalje več nas je, ki se s predelavo mleka ukvarjamo le nekaj let. Zelo smo hvaležni našim predhodnikom, ki so orali ledino in nam omogočili, da je danes dostop do tehnologij, znanja, opreme in reproductivnega materiala bistveno lažji,« meni mladi inovativni kmet 2016 Toni Kukenberger.

Poudarja, da je predelava mleka tako tehnološko, logistično in z vidika porabe časa ena izmed najbolj intenzivnih panog. Mleko kot surovina je za kakovostne izdelke nujno potrebno sveže, torej ga ne moreš skladiščiti en teden, da ga predelaš v izdelke. Treba je imeti zelo dobro logistiko in celo verigo od pridelave mleka do distribucije izdelkov. »Majhna napaka pri načrtovanju predelave in že ti lahko izdelka zmanjka ali ti ostane. Predelovalci mleka smo zato zelo dobro organizirani ljudje in si ne moremo privoščiti, da bi delali »malo za zraven«. Sirarstvo ni panoga za hobi, sirarstvo zahteva celega človeka ali pa te današnji neusmiljen trg hitro izloči.«

Glede konkurence med sirarji pa meni: »Seveda smo drug drugemu konkurenca, a sam se veliko bolj bojim slabe konkurence kot dobre. Poštena konkurenca te sili v stalno izpopolnjevanje, iskanje novosti, iskanje niš na trgu. Ker izdelamo kmečki sirarji relativno majhne količine, ne moremo delati za nizko ceno. Naši izdelki morajo ceno upravičiti in biti boljše in drugačne kot industrijski. Le sirar, ki razume nenehno potrebo po izpopolnjevanju na vseh področjih, bo dober sirar. Sirarstvo ni tek na kratke proge, hitrih zaslužkov ni. Najbrž ne bom rekel nič narobe, če rečem, da je potrebna ena generacija, da si sirarska kmetija prisluži in utrdi ugled na trgu, saj so vložki tako v intelektualne zmožnosti kot v infrastrukturo izredno veliki.«

PREVERITE PONUDBO SUPER UGODNIH STANOVANJSKIH KREDITOV

- Super ugodna spremenljiva obrestna mera do **30 let**,
- fiksna obrestna mera do **20 let**,
- hiter in enostaven postopek odobritve,
- bonus: **upoštevamo negativni Euribor!**

Kaj še čakate? Skočite v eno izmed 80 poslovalnic DBS po Sloveniji ali na www.dbs.si in preverite ponudbo!

DEŽELNA BANKA SLOVENIJE

Pridih svežine in jesenskega vzdušja na Podeželju v mestu

Zdi se, da september vsako leto znova v naša življenja prinaša red in nas postavi v tirnice ustaljenih navad. Ena od stalnic Ljubljane je Podeželje v mestu, ki se prvo septembrsko soboto odvija na Pogačarjevem trgu.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

Letošnji zadnji dogodek Podeželje v mestu Ljubljana je potekal v dežju, kar je dogodku dalo pridih svežine in jesenskega vzdušja. Pestra ponudba slovenskih kmetij, obogatena s petjem članic ženskega pev-

skega zbora Trzinke, oblečenih v ciklamne majice in klobučke, zvok harmonike in čaroben glas tenorista je bil zadosten razlog, da so trg obiskali številni ljubitelji slovenske podeželske kulinarike in izročila.

Tudi slabše vreme ni pokvarilo razpoloženja na Pogačarjevem trgu.

Kjer je volja, je uspeh, so zardili kmetje s Solčavskega, ki so

z divjimi zvermi in načrtih za naprej. Zadnja leta je zagotovo ena bolj opaznih kmetij na septembrskem Podeželju v mestu Gočlova kmetija s ponudbo ptujskega lüka, avtohtone sorte čebule, ki je na trgu Evropske unije zaščitena z geografsko označbo. Pravijo, da so se jih Ljubljancani navadili in jih poiščejo. Gre za čebulo izjemnega okusa; ko jo okusiš, je ne pozabiš več.

Še razlog več za nakup lokalnega

Ljudje se vedno bolj zavedamo, da kupovanje pri lokalnih pridelovalcih poleg odličnega okusa prispeva tudi k varovanju okolja. Vse bolj se zavedamo okoljskih prednosti kratkih pridelovalnih poti, pa tudi slabosti uporabe plastike, čudežnega materiala, ki je obetalo veliko, vse dokler se ni izkazalo, da je svet brez plastike morda vendarle boljši.

Z mislijo, da je tudi nakupovanje boljše, če se nanj odpravimo z vrečkami in košarami, ki jih uporabimo večkrat, ter s ciljem spremeniti navade kupovanja in zmanjšati uporabo plastične embalaže za enkratno uporabo je tokrat prvič na Podeželju v mestu potekala delavnica kvačkanja okolju prijaznih nakupovalnih mrežic. Kvačko je spretno vrtela Urška, ki je za kvačkanje in uporabo nakupovalnih mrežic navdušila kar nekaj obiskovalcev. »Kvačkanje nakupovalne mrežice je nadvse enostavno. Za njeno izdelavo porabim približno uro časa, začetnik verjetno nekoliko več, je pa veselje ob narajenem vedno prisotno in tudi občutek, da s tem ohranjamo naravo ter oživljamo tradicijo ročnih del naših babic, ni zanemarljiv.« Delavnica je ena izmed aktivnosti Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije v sklopu kampanje Imam svojo vrečko, ki jo vodi Ministrstvo za okolje in prostor.

pod vodstvom Centra Rinka ter društva Bicka ponujali odlične mesne izdelke ter prikazali polstenje. Ovčjo volno lahko spretno roke z nekaj vode in mila spremenijo v res imenitne copate, torbe, klobuke in vrsto uporabnih predmetov. Dan, ki so ga preživeli z obiskovalci dogodka Podeželje v mestu, so poimenovali »zanimiva, pozitivna izkušnja«. Obiskovalce pa so vabili na Solčavsko, kjer je konec septembra potekal 8. festival ovčje volne Bicka, praznik pastirjev in pastiric.

Paša za oči in brbončice

Podeželje v mestu je bilo kot vedno prava paša za oči, ušesa in brbončice. Mesni in krušni izdelki, olja, vina, sokovi in zelenjava ter gospodarji kmetij, ki povedo marsikaj zanimivega o krajih, s katerih prihajajo, načinu življenja na podeželju ter kmetovanju, predelavi, pa tudi o težavah sobivanja

S Podeželjem v mestu Maribor, ki je 19. oktobra potekalo na Glavnem trgu v Mariboru, se za letos od njih poslavljamo. Bodo pa ponovno zaživela v letu 2019. Začnemo v soboto pred cvetno nedeljo na Pogačarjevem trgu v Ljubljani.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije sodeluje pri kampanji za ozaveščanje javnosti o vplivu pretirane potrošnje lahkih plastičnih nosilnih vrečk na okolje. Ena od aktivnosti je delavnica kvačkanja okolju prijaznih nakupovalnih mrežic, ki se izvaja na dogodkih Podeželje v mestu.

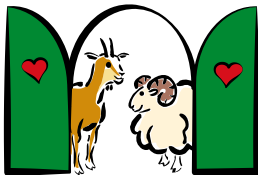
Zveza društev rejcev drobnice Slovenije

Dan odprtih vrat rejcev drobnice

Zveza društev rejcev drobnice Slovenije je v soboto, 6. oktobra 2018, pripravila dan odprtih vrat rejcev drobnice. Ovčerejci in kozjerejci so za obiskovalce odprli vrata svojih kmetij od 11. do 17. ure. Poleg rejce drobnice in ostalega kmečkega dela so rejci obiskovalcem, ki se zavedajo, kako pomembno je vedeti, kaj zaužijemo in kako je to pridelano ter predelano, predstavili pomen ohranjanja obdelanega in poseljenega podeželja. Obiskovalci so lahko poskusili domače dobrote iz mesa in mleka drobnice ter jih tudi kupili. Seveda so se lahko tudi pripravili na hladne prihajajoče dni z nakupom volnenih in polsternih izdelkov, ki ogrejejo tudi s svojo lepoto. Kmetije, ki so svoja vrata odprle obiskovalcem, so bile iz vse Slovenije. Odziv obiskovalcev je bil zelo različen, kar je bilo odvisno tudi od lokacije kmetije in promocije v lokalnem okolju. Največ obiskovalcev je bilo na kmetiji Žerjal v Tomaju, kjer so jih našteali okrog tristo. V prihodnje bomo k dogodku pritegnili še več kmetij in tako pokazali, da drobnica ni obrobna gospodarska dejavnost, ki »nima kaj pokazati«. Zavedamo se, da je promocija »tek na dolge proge« in verjamemo, da bo čez nekaj let obisk drobnicarskih kmetij velik.

Dogodek je sofinancirala Mreža za podeželje, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, iz sredstev Programa razvoja podeželja 2014-2020.

Marjana Cvirn

AGRITECH
STROKOVNI SEJEM KMETIJSKE
IN GOZDARSKE MEHANIZACIJE
Celjski sejem, 30. januar – 3. februar 2019

OKOLI 20 ŠTIPENDIJ ZA MLADE KMETOVALCE

AGRITECH je nov strokovni sejem kmetijske in gozdarske mehanizacije, ki odgovarja potrebam kmetovalcev in gozdarjev, ne glede na velikost obdelovalne površine ali načina obdelovanja. V Celje prihaja med 30. januarjem in 3. februarjem 2018.

Pobuda za sejem, ki odgovarja na potrebe kmetovalcev in gozdarjev v zimskem času je prišla s strani Zdrženja proizvajalcev in uvoznikov kmetijske in gozdarske tehnologije (ZKGT). Na Celjskem sejmu so prepoznali priložnost, da po zgledu vodilnih specializiranih sejmov v tujini, v svojih velikih dvorinah organizirajo sejem v letnem času, ko imajo obdelovalci zunanjih površin manj dela.

PREDSTAVITEV NOVOSTI V POKRITIH DVORANAH

Sejem namenjen tehnološko napredni mehanizaciji, ki jo pri svojem delu potrebujejo kmetovalci in gozdarji bo svoje mesto našel v šestih velikih dvorinah celjskega sejmišča, kar nekaj prostora pa mu bodo namenili tudi zunaj. Poleg kmetijske tehnike (traktorji, plugi, trosilci škropilnice, kosilnice, obračalniki...) in gozdarske tehnike (cepilniki drv, motorne žage, gozdarski vitli, prikolice, dvigala, zaščitna oprema...) boste lahko našli tudi dodatno ponudbo za kmete, sadjarje in vinogradnike, kot so semena, gnojila, škropiva, zaščitna sredstva in ostalo ponudbo.

NA MLADIH SVET STOJI

Sejem bodo spremljali dogodki in predavanja s področja kmetovanja, v veliki meri pa bo namenjen tudi mladim, ki bodo nekoč stopili na čelo kmetije. Na sejmu bodo potekale predstavitve, prikazi pravilne namestitve stroja, en sejmski dan bo v celoti namenjen tematiki varnosti pri kmetijskem in gozdarskem delu, pomembno bodo dogajanje soblikovale tudi kmetijske, gozdarske in strokovne šole.

Mladi kmetje so generacija, ki jo spremlja inovativnost, znanje ter ne nazadnje tudi pogum, da sodobnost in drugačen pogled na obdelavo zemlje preneso v prakso. Zato se bodo tematike na sejmu oblikovale z mislijo na mlade. Člani ZKGT si želijo ustvarjati priložnosti za mlade, da lahko ti nadaljujejo svojo poklicno pot v strokovnih podjetjih. Akterji na trgu se namreč srečujejo s primanjkljajem delavcev na vseh področjih – manjkajo serviserji, prodajalci, tudi tajnika je težko dobiti. Z namenom rešitve te težave na trgu bodo člani združenja podelili okoli 20 štípendij, največ jih bo namenjenih prav bodočim serviserjem kmetijske mehanizacije ter prodajalcem rezervnih delov in kmetijske mehanizacije. Štípendije bodo predstavili v četrtek, 31. januarja na enem izmed spremljajočih dogodkov. Takrat se bo za štípendijo moč tudi prijaviti.

Več informacij o sejmu lahko najdete na spletni strani www.ce-sejem.si.

ZAKAJ OBISKATI SEJEM AGRITECH?

- Tam bodo zbrane vse informacije, trendi in novosti s področja kmetijske in gozdarske mehanizacije.
- Osebnost boste spoznali in govorili s proizvajalci in prodajalci.
- Pridobili boste pregled ponudbe na trgu.
- Obiskovalci in razstavljalci bodo lahko med sabo izmenjali izkušnje in dobre prakse.
- Ker je to čas, ko se planirajo investicije v novo opremo in mehanizacijo.
- Ker boste lahko izkoristili sejemske ugodnosti.

NASVETI ZA POLJE, VRT IN ČEBELE

Skrivnosti narave in kmetovanj

Kaj je gnoj iz roga in kako ga pripravimo (preparat 500)

Izraz srečamo pri biodinamiki, kjer gnoj iz roga igra zelo pomembno vlogo. Teorijo, da škropljenje s tako pripravljenim kravjakom spodbudi rastlino k bistveno večjemu oblikovanju korenin in da učinkuje kot koncentrirana gnojilna moč, praktiki potrjujejo. Potrjujejo tudi trditev, da uporaba v času suše pomaga rastlinam kot blagi dež.

Ta preparat si lahko naredimo sami. Kako? Potrebujemo čvrsto in sveže kravje blato (od krav z rogovi, ki so krmljene s senom ali ovseno slamo) in kravje rogove.

Gnoj (naberemo v dnevih, ko potuje Luna pred Ozvezdjem Leva ali Device – glej Setveni priročnik Marije Thun) napolnimo v rogove do konice. Kdaj? V dnevih okoli praznika nadangelov Mihaela, Gabrijela in Rafaela 29. septembra in vse do 1. novembra. Na dan za cvet ali dan za plod (glej Setveni priročnik Marije Thun) zakopljemo obrnjena navzdol, da se odvečna tekočina iz roga sproti odceja, v oživljeno zemljo 50–60 cm globoko in označimo kraj. V zemlji napolnjene rogove pustimo do pomladi, do časa, ki ga navaja Setveni priročnik Marije Thun. V Priročniku pa razberemo, da je to takrat, ko je planet Merkur pred ozvezdjem Ovna. To je vsako leto seveda drugače – včasih že sredi aprila, drugič pa šele v prvih dneh maja. Rogove izkopljemo, izbezano vsebino rahlo osušimo in shranimo v glineni posodi do uporabe. Shranjevanje je pomembno, ker želimo energije, ki so se v času zime v kravjak vtisnile, obdržati.

Preparata ne uporabljamo v čvrsti obliki, temveč ga pripravimo kot škropivo. Vzamemo 12 dag preparata in 40 litrov vode, mešamo eno uro in količina zadostuje za hektar kmetijske površine. Za več korenin priporočamo škropljenje ob setvi, zelo dobro pa je redno škropljenje vseh kmetijskih površin med koncem novembra do februarja, kadar ni zmrzali ali snega. Za omiljenje suše se priporoča škropljenje pozno zvečer, skoraj v temi. Rastline rastejo iz energij Zemlje in energij kozmosa in prav to povezovanje jim s preparati omogočamo.

Ko človek ugotovi, da te pravične trditve držijo in se plodnost zemlje in zdravje rastlin izboljšujeta, ga radovednost za uk kmetijske duhovne znanosti ne zapusti več. Upoštevanje koledarja za delovna opravila, škropljenje biološkodinamičnih preparatov in uporaba čajev ni le brezplačna pot do uspeha, temveč tudi pravo veselje.

Maja Klemen Cokan, KGZS – Zavod Celje, maja.klemencokan@ce.kgzs.si

KMETIJSTVO V ŠTEVILKAH

Cene rastlinskih pridelkov pri pridelovalcih so bile v avgustu 2018 v povprečju za 5,4 % višje kot v avgustu 2017.

Cene kmetijskih pridelkov pri pridelovalcih so bile v avgustu 2018 povprečno za 1 % višje kot v avgustu 2017. Cene rastlinskih pridelkov so bile v povprečju višje za 5,4 %, cene živali in živalskih proizvodov pa so bile za 0,9 % nižje.

Cene rastlinskih pridelkov pri pridelovalcih so bile v avgustu 2018 v povprečju za 5,4 % višje kot v avgustu 2017. Cene so bile v povprečju višje v vseh skupinah, razen v skupini industrijske rastline; te so bile za 16,6 % nižje. Na zvišanje so najbolj vplivale višje cene zelenjadnic in žit. Cene zelenjadnic so bile v povprečju višje za 4,6 %, cene žit pa za 7,9 %. Cene sadja so bile višje v povprečju za 0,4 % (predvsem zaradi višje povprečne cene namiznih jabolk in breskev). Cene krompirja so bile višje v povprečju za 14,3 %, cene vina pa za 5,4 %.

Cene živali in živalskih proizvodov so bile v avgustu 2018 v povprečju za 0,9 % nižje kot v avgustu 2017. Cene živalskih proizvodov so bile v povprečju nižje za 2,1 %, ker se je znižala povprečna cena mleka (prav tako za 2,1 %); nižja je bila tudi povprečna cena jajc (za 0,4 %). Cene živali za zakol so bile v povprečju višje, in sicer za 0,4 %. Najbolj so se zvišale cene goveda (v povprečju za 1,7 %); višje so bile tudi cene perutnine (v povprečju za 0,9 %); cene prašičev pa so bile nižje (v povprečju za 5,7 %).

(Vir: SURS)

NAGRADNA UGANKA

Začetnice besed dajo geslo. Geslo pošljite do 8. novembra na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjka 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA UGANKA.

Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si s svojim imenom in naslovom.

Ime italijanskega pesnika Alighierija									
Priimek staroste slovenske politike (Ivan)									
Zlobni lik iz Kekca									
Priimek pevca skupine Pop Design (Vili)									
Zavetnik čebelarjev in svečarjev, škof iz Milana, goduje 7. decembra									

Ničvreden človek, malopridnež									
Beljakovina, ki je po svoji funkciji katalizator									
Kemični element, ki ima v periodnem sistemu simbol Ti									
Gora na jugozahodno od Sarajeva, visoka 1502 metra									
Zgodnjepomladanska roža z rumenimi cvetovi									
Tropski sadež, raste iz tal in praviloma ne preseže niti enega metra višine									

Izmed pravih odgovorov bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Geslo prejšnje uganke je bilo PRIDITE NA AGRO.

Izmed prispelih odgovorov smo izžrebali pet nagrajencev: Milka Marolt, Nova vas; Kristina Treven, Rovte; Vida Bobnar, Cerklje; Jože Japelj, Ig; Tatjana Stergulec, Begunje pri Cerknici. Čestitamo!

NAGRADNA KRIŽANKA

Geslo križanke pošljite do 8. novembra na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjka 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA.

Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si, seveda s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA in vašimi podatki.

Med prispelimi odgovori (pravilna rešitev je bila ZBISTRITE VAŠ UM) bodo nagrado prejeli: Marija Blejec, Ljubljana; Marija Frelj, Radovljica; Dušan Kotnik, Zreče; Romana Peršolja, Kojško; Jože Šuštaršič, Dobrič. Čestitamo!

AVTOR: GREGA RIHTAR	SLOVENSKI SKOF (ANTON MARTIN)	KOTNA MERA	GESLO	NASLOVNI JUNAK GOTOVČEVE OPERE	MONGOLSKI POGLAVER
OTROŠKO SRCE					
PRAVO-SLAVNI SAMOSTAN					
KONCERTNA DVORANA					
PRIVLAČNOST				FRANCOSKI IGRALEC RENO	PESNICA MUSER
ŠČAVJE					
ROMULOV BRAT DVOJČEK					
AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA (JENNIFER; RDEČI VRABEC, ZA DEŽJEM POSIJE SONCE)	SNOV PRI SPREMEMBI ELASTIČNEGA TKIVA	ANTIČNO IME REKE NERE V ITALIJI	AVSTRILJSKI PISATELJ (GUSTAV) STRAH PRED NASTOPOM		
VALENTIN NA ŠTAJERSKEM				FILM AKIRE KUROSAVE SPAJKA	
ZVOČNI ZNAK ZA NEVARNOST				OKENCE MIKAELA SHIFFRIN	
AMERIŠKI SCENARIST (CLYDE)				SOPROG DEDNA ZEMLJSKA POSEST FEVDALCEV	NEKDANJI HRVAŠKI NOGOMETNI VRATAR (VLADIMIR) VHODNO PRED-DVERJE
RISTO SAVIN		GROBNICA V STAREM EGIPTU LUPINIČA PRI ALGAH			
OPATIJA NA BAVARSKEM				GOSPOD PRI POLJAKIH	ZAKOVICA NEKDANJA BRITANSKA GLASBENA ZALOŽBA
BIBLIJSKI OČAK			IZDELOVALEC OPEKE		
KISELKAST OKUS VINA, KI SE KVARI			LJUDSTVO V JUGO-ZAHODNI AFRIKI		
RUSJANOVO LETALO					PREMIK NIHAJOČEGA TELESA OD ENE SKRAJNE LEGE DO DRUGE IN NAZAJ

CV – življenjepis naše narave

Matej Colja, mladi kraški vinogradnik, se je leta 2013 odločil, da bo šel svojo pot in začel pridelovati zorjena kraška vina, kakopak s teranom na čelu. Zgodbo uspešno gradi na paleti vin, ki na ocenjevanjih posegajo po visokih priznanjih. Dodatni zagon je dobil, ko je predlani kot mladi prevzemnik posodobil strojni park.

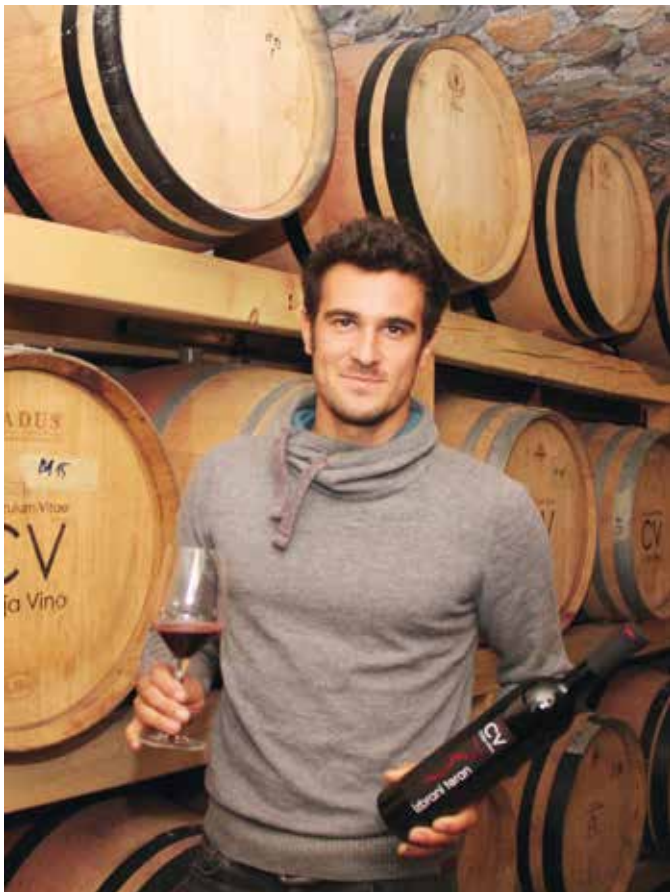
Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Če parafraziram Zdravka Mastnaka, znanega posavskega enologa, ki je rekel, da »če ne bi bilo cvička, bi si ga morali izmisliti«, lahko rečem, da tudi »če ne bi bilo terana, bi si ga morali Kraševci izmisliti«. Kaj bi bil sicer vir dohodka Kraševcev nekoč, pa tudi danes? Teran, ki zraste na trti sorte refošk, jim je kakor z neba poslan, da ga pridelujejo, negujejo ter od njega in zanj živijo.

vitae«. CV je hkrati okrajšava tudi za Colja vina in tako je njihova vinogradniško-vinarska zgodba smiselno in domiselno zaključena.

Uspeh je stalnost in stalnost je uspeh

Mladi prevzemnik Matej Colja je zgovoren in pronicljiv sogovornik. Med našim obiskom je na vprašanje, na katero vino, na

Matej Colja z Izbranim teranom poznavalcem dobre kapljice naproti

COLJA Vinska klet Colja je na letšnjem sejmu AGRA prejela lepo bero priznanj.

Kot pravijo v družinskem vinogradništvu in vinarstvu Colja iz Coljave pri Komnu, je v teranu »življenjepis naše (njihove) narave«. Življenjepis ima v splošni rabi okrajšavo CV, kar izhaja iz latinščine »curriculum

katero medaljo (in teh ni malo!) s tekmovanj je najbolj ponosen, povedal: »Največji dosežek je, da smo na ocenjevanjih konstantni, da v zadnjih letih redno prejemo visoka priznanja. To je tisto, kar šteje.«

Pričakovanja od letnika 2018 so upravičeno velika.

Važen je cilj in kako boš tja prišel

»Vemo, da je kakovost grozdja vsako leto drugačna in iz te drugačnosti je izziv vedno znova narediti vrhunsko vino. To ne gre po rutini, ampak je treba vsakič znova temeljito premisliti, kako in kaj. Vinarji temu rečemo 'treba je razumeti letnik'. Kako torej kletariti, da bo dosežen želeni cilj. Če jasno veš, kaj je tvoj cilj, bo tudi pot do tja lažja,« povzame Colja.

Cilj: zorjena kraška vina

In kakšen je torej cilj Mateja Colje? Svoj prostor pod vinarskim soncem je iskal in ga, glede na lepo bero priznanj, tudi našel v vinih, ki jih dalj časa zori. »Leta 2013 sem se odločil, da bom šel drugo pot. V pridelavo zorjenih vin, ki temeljijo na manjših pridelkih in kasnejših rokih trgatve. (prve dni oktobra, ko smo obiskali kmetijo Colja, so imeli neobranega še hektar in pol vinograda, in takih je bilo tiste dni menda na Krasu vsega skupaj le še pet). Drugi vzvodi za doseganje vrhunske kakovosti pa so še razbremenitev trsov, enošparonska vzgoja s pridelkom približno kilogram pridelka po trsu. Tako iz 4,5 hektarja vinogradov na 20.000 trtah na koncu ustekleničijo okrog 18.000 buteljok.

S kombajnom za grozdje do višje kakovosti

Na kmetiji Colja za trgatve po-

skrbi kombajn, eden izmed šestih, ki so v Sloveniji. Kaj pa kakovost? Saj vendar mnogi vinarji na steklenicah navajajo »ročno trgano« kot nekaj, kar je (naj bi bil) presežek za kakovost? »Res daje ročna trgatve pridiha domačnosti, in tega nočem razvrednotiti, vendar ima

Sicer pa je CV – Colja Vino srednje velika družinska klet, ki s sodobnim pristopom v vinogradih in nato v kleti prideluje vrhunsko vina, ki najdejo pot tudi do najzahtevnejših ljubiteljev predvsem terana in vitovske grganje, pa tudi malvazije, cabernet sauvignona ter merlota,

Ob prejemu priznanja za naziv naj mladi vinar na Kmetijsko živilskem sejmu AGRA v Gornji Radgoni

trgatev s kombajnom kar nekaj prednosti. Če je vsem jasna razlika v storilnosti, pa je mogoče nepoznavalcem nekoliko težje razložiti, da taka trgatve pripomore tudi k višji kakovosti.

S pravilno nastavitvijo kombajna je mogoče doseči, da so potrgane pretežno zdrave grozdne jagode, suhe ostanejo na pecljih; ker ni pecljanja, ne pridejo neželeni tanini iz pecljev v drozgo, čas od trgatve do začetka maceracije je kratek,« je navedel nekaj dejstev v zvezi s strojnim obiranjem grozdja Matej Colja.

nekaj zvrsti ter kot pike na i peline, »Bellavita« poimenovane.

Naj mladi vinar na sejmu AGRA 2018

Ob lepi, že omenjeni beri priznanj in medalj pa naj izpostavi-

od omenjenih izzivov bo, kot je sam rekel, nujna pomoč sežanske enote kmetijske svetovalne službe pri KGZS – Zavodu Nova Gorica.

»Ku da b'se regiment soldatov zrihtal za paradu«

Colja vina - CV od leta 2013 v novi podobi

vimo še zadnje prejetu. Ker je bil letošnji sejem AGRA posvečen mladim kmetom, je bila posebna pozornost namenjena tudi mladim vinarjem. Med pogoji za sodelovanje je bilo opredeljeno, da mlad vinar ne sme biti starejši od 40 let, da mora biti nosilec dejavnosti na kmetiji, in da je na ocenjevanje prijavil najmanj tri vzorce vina. Izmed desetih mladih vinarjev, ki so izpolnjevali vse pogoje (sicer je na ocenjevanju sodelovalo 34 mladih vinarjev), je postal naj mladi vinar prav Matej.

Kaj pa življenjepis njegovega življenja?

Življenjepis njegovega življenja pa ne poteka zgolj tako, kot gre v pesmi **Rodovnik vina**: 'Iz zemlje gre v trto, grozdje, brente ... glažke, v glavco in nazaj v zemljo...' Zato, ko ima čas, sede na terenski (enduro) motocikel in si prezrači glavo z vožnjo po kraških, najraje zaprašenih poteh. Tam išče navdih za nove ideje in dokončanje že začelih: dokončanje kleti in bivalnega objekta ter ureditev okolice, začetki z vinskimi turizmom, povečati vinograde za še kakih 20 odstotkov ... Kakorkoli, pri marsikaterem